

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XI.

Ljubljana 3. avgusta, 1939.

Štev. 31 (511)

Kjer je dosti petelinov, se dan pozno začne.

Turški pregovor

»DRUŽINSKI TEDNIK«

zhaja ob četrtkih Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 23-32. Račun poštne hran. v Ljubljani št. 15.393. Rokopisov ne vračamo. nefrankirani dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk

NAROČNINA

1/2 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lit. V Franciji 70 frankov. V Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpna petilna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu 450 din. V dvobarnem tisku cene po dogovoru. Votice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Stephen King-Hall
in njegovo dopisovanje z Nemci
(Gl. str. 10)

Sumljiva vročina na Španskem

Zakaj je de Llano moral oditi. — Japonci v škripcih

V Ljubljani, 2. avgusta

V dobi, ko se politična morala sramežljivo stiska v kot, smo se že odvažili zgražanja ob zmagah nemoralnih mačel. Takšen je pač današnji svet, si mislimo in vdano čakamo novih presenečenj.

Politična morala se ne ujema docela z zasebno. Toda ena resnica je skupna obema: kar si si nečedno priboril, boš prej ali slej tudi izgubil.

so nacionalistom pomagali v boju proti republikancem.

Viden dokaz, da med Francos in njegovimi generali nekaj ni v redu, smo doživeli prejšnji teden, ko je Franco »izkrcal« Queipo de Llano iz svoje vlade.

General Gonzalo Queipo de Llano je igral v državljanski vojni kaj svojevrstno vlogo. Boril se namreč ni na bojnih poljanah, ampak na dosti no-

ni bilo pretežno: pobotal se je s cerkvijo, hodil za procesijo in se dal rajši fotografirati v družbi s cerkvenimi dostojanstveniki.

Po Francovi zmagi se je de Llano čutil prikrajšanega in zapostavljenega. Očitno je Francu nevaležnost in ostro napadal njegovo kamarijlo. Morda je celo koval novo zaroto. General Franco se dolgo ni upal nastopiti proti njemu. Zdaj se je vendarle odločil — ali iz lastnega nagiba ali na prigovarjanje svojega svaka, je na koncu koncev vseeno.

General Franco brez Llana še ne bo propadel. Odslovičev enega izmed najzaslužnejših nacionalističnih generalov še ne pomeni konca sistema, ki ga je odslovičenec pomagal graditi. Toda sprito okoliščin, ki so ta sistem postavile na noge, smo upravičeni reči: ta odslovičev je simptom, da se notranje vretje na Španskem zdaj šele prav začneja.

Anglosasi na Daljnem Vzhodu

Politika Angležev in Američanov na Daljnem Vzhodu postaja nekam jasnejša. Po Chamberlainovi kapitulaciji nasproti Japoncem — črnogledi so jo že krstili na ime azijskega Monakovega — je ne pričakovano nastopil Roosevelt z odpovedjo ameriško-japonske trgovinske pogodbe in položaj se je čez noč bistveno spremenil. Optimisti celo prerokujejo popola preobrat anglo-ameriške politike do japonskega imperializma.

Kaj pa, po navadi, je tudi to pot resnica nekje in sredi Chamberlain ni mogel imeti namena, iti v novo Monakovo, in Roosevelt si ne more želeti vojne z Japonsko. Vzrok Chamberlainove kapitulacije to pot izjemno ni septembrskega značaja, temveč je mnogo hvalje vrednejši: britanska vlada se zaveda, da se bo sedanja »bela vojna« odločila v Evropi in ne v Aziji zato skuša urediti daljnovzhodne zadeve tako, da imperiji ne bo trpel v Evropi; ko se evropske zadeve uredi — tako argumentirajo v Londonu — se bo pa položaj v Aziji tako rekoč sam od sebe popravil.

Temu modrovanju se ne da s pridom oporekati. Chamberlain v danih okoliščinah ni mogel drugače ravnati, kakor je ravnal. Drugačna je seveda stvar, če si ogledamo okoliščine same.

Angleški ugled na Daljnem Vzhodu od dne do dne bolj pada. Vzrok temu pojavu — pojavu, ki bi utegnil postati usoden vsemu belemu plemenu — pa ni zunaj Velike Britanije in ne zunaj Chamberlaina. Da je bila vsa britanska povojna evropska politika bistveno zgrešena, je pokazal

lanski september; da velja isto tudi za politiko na Daljnem Vzhodu, dokazujejo neprestane britanske kapitulacije nasproti Japoncem.

Velika Britanija že od nekdaj rada kokerira s pomorsko veselo na Daljnem Vzhodu. Zakaj? Delno zato, ker se boji Rusije; še bolj pa zato, ker je slovanska vesela, naj že bo bolj ševiška ali caristična, njenim politikom čustveno mrzka. In v tem je temeljna napaka britanske zunanje politike zadnjih let: da ji njene smerice narekujejo manj dejanske koristi kakor čustveni momenti. Neverjetno se to sliši, posebno pri hladnih računanjih, kakršni so Angleži, in vendar drži; že sama imena njihovih vodilnih povojnih politikov to potrjujejo: Lloyd George, Baldwin, MacDonald, Chamberlain.

Bistveno drugačna je ameriška politika na Daljnem Vzhodu. USA je že od nekdaj pritisкала na Anglijo, naj revidira svojo politiko nasproti Japoncem. Zaman. Ameriški politiki so bili daljnovidnejši od angleških; v

Washingtonu so slutili, kam mora privedi neprestano angleško popušcanje nasproti Japoncem. Danes Roosevelt nima več izbire; ravnati se mora po okoliščinah, ki so jih ustvarili Macdonaldi, Chamberlaini, Craigiji, Phippsi in Hendersoni. Tem bolj, ker ima tudi doma hudo opozicijo.

Kako naj si potem razlagamo, da je Roosevelt vsem tem popisanim okoliščinam na kljub tako na lepem obrnil krmilo svoje daljnovzhodne politike?

Mnenja o tem so še deljena. Eni mislijo, da je ameriški prezident v tiem dogovoru z Angleži, in argumentirajo takole: Angleži so morali kapitulirati pred Japonci, da preveč ne oslabe v Evropi; kapitulirali so pa tem lažje, ker so vedeli, da bodo njihov poraz izravnali Američani, tako v lastnem kakor tudi v njihovem interesu. Tako bi bil vojsk sit in koza cela. Docela drugače argumentirajo drugi: Angleži so kapitulirali na lastno pest, USA je pa izra-

bila lepo priložnost in prav tako na lastno pest nastopila proti Japoncem, da popravi svoj ugled na Daljnem Vzhodu. Če gre to tudi Angležem v prid, tem boljše zanje; Amerike se to ne tiče.

Za Evropo je vseeno, katera argumentacija je tehtnejša. Glavno je za nas ta trenutek, da Japonska ne more izrabiti dobička, ki si ga je obetala od angleške kapitulacije, in da je britanska politika na Daljnem Vzhodu dobila trdnjšo hrbtnico. Za kako dolgo, je seveda drugo vprašanje. Odgovora nanj pa ne bomo dobili samo v Londonu, Tokiu in Washingtonu, ampak tudi v Berlinu, Varšavi in Rimu, predvsem pa v Moskvi.

Observer

V Moskvi se ne razumejo

Molotov je inteligenten človek. Njegova govorica je ljudska, polna slikovitih, težko prevedljivih prispodob. Prevajanje je naloga g. Potemkina. Le-ta je pa zelo zapet. Njega dni, v dobi g. Litvinova, se je bilo igrača z njim pomeniti: stopil si k telefonu in se dogovoril za sestanek. Može bil zelo prostodušen in je odkrito govoril o vseh političnih zadevah. Danes je stvar drugačna: danes se Potemkin ne spušča več v politično kramljanje, ampak pošlje vsakogar, kdor bi rad z njim govoril, k Molotovu.

Sir William Seeds skoraj nima pojma o ruščini. William Strang pa ni dosti na boljšem, kljub slovesu, ki ga uživa v tem pogledu. Francoski moskovski poslanik Naggiar je sicer inteligenten človek, toda ruščino obvlada komaj pasivno. Pogovori potekajo torej delno v francosčini, delno v angleščini in včasih sta potrebna kar dva prevoda.

»Europe Nouvelle«, Pariz

Slovaško Madžarom?

V Londonu govore, da sta Hitler in Ribbentrop sklenila reagirati na ameriški nastop proti Japonski tako, da bo Nemčija prepustila Slovaško Madžarom.

Madžarski listi so zadnje čase spet polni napadov na Slovače in dokazovanja, da Slovaška v sedanji obliki ni sposobna za samostojnost. Po sodbi londonskega tiska je to pisanje dokaz, da gornji glasovi niso brez podlage.

Nauk

Moder zmagovalac bo, če je le moč, svoje pogoje nalagal premaganu v obrokih. Vsak narod, ki se prostovoljno vda, izgubi moralno in zmagovalac se lahko zanese, da premaganec pri slehernem novem pritisku nanj ne čuti več tehtnega vzroka, da bi spet segel po orožju. Čim večkrat se pa premaganec prostovoljno ukloni izsiljevanju, tem manj upravičeno se zdi ljudem, da bi se zaradi novega... zatiranja na koncu vendarle postavili po robu — posebej ker so... že toliko večjo nesrečo prenesli tiho in potrpežljivo.

(Hitler, »Mein Kampf«, str. 759.)

K dogodkom na Španskem: general Franco v družbi svojega svaka in namestnika, notranjega ministra Serrana Suñera, najneutejše zagovornika nemško-italijanske orientacije Španije. Suñer pripravlja obsežno »čiščenje« v armadi in civilni upravi.

Ko so pred nekaj meseci nacionalisti zmagali nad republikanci na Španskem, smo zapisali, da ne verujemo v trajnost te zmage. Ne samo zato, ker je na Španskem nalokatera stvar stalna razen revolucije; predvsem zato, ker državljanske vojne ni odločil fair dvoboj med dvema enakima nasprotnikoma, ampak tuja pomoč. Nihče nam ne more očitati, da zavzemamo stališče za ta ali oni svetovni nazor, če ponovno zapišemo: republikanci so se v odločilnem končnem spopadu borili sami proti velikanski premoči, zato so morali podleči; a nacionalisti niso zmagali z lastno močjo, zato njihova zmaga ne more biti trajna.

Najnovejši dogodki na Španskem potrjujejo, da se novi sistem krha. Ne samo da general Franco še do danes ni mogel ukrotiti vseh podjarmljenih dežel — v Asturiji n. pr. že dolgo nevarno vre — temveč se celo v njegovih lastnih vrstah že širi nezadovoljnost.

General Franco niti pri svojih lastnih pristajih ne velja za posebno luč, ne na vojaškem ne na političnem področju. Glava nacionalistične uprave je njegov svak Serrano Suñer, vojaške operacije so pa vodili njegovi generali, v prvi vrsti Yague, Solchaga, Aranda, Jordana in na svoj način Llano. In ravno navedeni generali se začnajo postavljati Francu po robu.

Spanci so porosen narod. Sicer se dobro zavedajo, komu se imajo zahvaliti za zmago nad republikanci, toda njihov ponos ne prenese, da bi jim kdo pri vsaki priložnosti to prinašal na krožniku. Zato ni čudno, da Suñer čedalje bolj izgublja simpatije pri španskih generalih, in s Suñerjem Franco; Suñer je namreč tisti, ki se zavzema za čim tesnejšo zvezo z zavezniki, ki

vodobnejšem bojišču: pred mikrofonom. Ni minil dan, ne da bi bil de Llano imel kakšne govorance po radiu. On je bil tisti, ki je med nacionalističnim prebivalstvom dan za dnem populariziral generala Franca in njegovo revolucijo ter sejal malodušnost med nasprotniki. Kot govornik se je tako zelo uveljavil, da so ga Španci krstili na ime generala Demostena, in ne po krivem; vsaj ne, kar se zgovornosti tiče.

A tudi sicer zavzema Queipo de Llano posebno mesto med španskimi generali. Velja namreč za največjega pustolovca med njimi, in to na Španskem že nekaj pomeni. V dobi diktature je bil osebni prijatelj Prima de Rivera, a kljub temu je moral iti sedet, ker je bajle koval zaroto. Po diktatorjevem odstopu se je hotel prikupiti kralju, a zaman; zato se je pridružil republikanskim zarotnikom. Na tajnih sestankih je govoril tako, da se noben ekstremist ne bi mogel meriti z njim. Posebno divji je bil na duhovščino. Po neuspelem uporu madridske letalske garnizije je zbežal 1. 1930. v Pariz in počakal tam v družbi drugih republikanskih emigrantov na polom monarhije. Prvi predsednik španske republike Alcala Zamora ga je imenoval za šefa svojega vojaškega kabineta, a ga je moral kaj kmalu odsloviti, ker ni znal jezika držati za zobmi. Seveda je šel užaljeni general pri prici med reakcionarce in začel rovariti proti republiki.

Julija 1936. vidimo generala de Llana na strani upornikov, in tam je tudi ostal vse do njihove zmage. Kot nekdanji prostozidar in sovražnik duhovščine, bi človek rekel, se v novi družini ni mogel posebno dobro počutiti. A vse kaže, da mu predsedanje

Med Japonsko in Rusijo se je vnel spor zaradi Sahalina, dolgega in ozkega otoka ob sibirski obali, severno od Japonske. Sahalin je delno ruski delno japonski. V severnem (ruskem) delu imajo Japonci velike petrolejske in premogovne koncesije in zaradi njih je zdaj nastal spor. Sahalin ima za Japonce izreden gospodarski pomen. Po najnovejših poročilih so se Rusi in Japonci že pobotali. Na sliki: Aleksandrovsk, glavno mesto ruskega Sahalina.

Družinski tednik

Bog nas ima rad in nam pošilja sonca in vročine na debelo. Vse kar leze in gre se cvre po kopališčih; uradništvo na Iliriji, tri blažene ure od poldne do treh, študentarija in zaljubljeni na Savi, boljše družine na morju, nekateri kapitalisti pa celo onkraj meja, kar nikakor ni lepo, če pomislimo, da večina takšnih ljudi lepota naše domovine še ne pozna.

Razen tega je kronist tudi opazil, da se ljudje kljub vročini selijo. Če že ne iz Ljubljane na morje ali na Gorenjsko, pa iz Šiške na Vič, kar je tudi nekaj. Tisti, ki so selitveni termin postavili prav na 1. avgust, pače niso pomislili na vročino in na pasje dni...

Pretekli dni Ljubljane nismo spoznali, čisto iz preprostega vzroka: ne ni bilo prahu. Nekateri so pisali, da je mestna občina dala v ta namen poslati nekateri ceste s soljo in jih nato poskropiti. Hvalevredno takšno "slano" škropljenje, prileglo bi se še kdaj, čeprav samo z vodo in brez soli!

Tu in tam srečaš kakšnega letoviščarja, "pravega", v pižami, s kompasom in zemljevidom v roki. Kaj bi ti tuji jeseni, ko se Ljubljana zavije v slavno ljubljansko meglo, in kakšno vročino za orientacijo bi tedaj prinesli s seboj?

Kronist

VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja v Ljubljani

Od 25. do 30. julija se je vršil v Ljubljani mednarodni kongres Kristusa Kralja. Udeležili so se ga zastopniki in delegacije 16 katoliških narodov, med njimi Čehov, Poljakov, Francozov in Špancev. Kongresu je predsedoval papežev legat, poljski kardinal Hlond. Pri tej priložnosti se je vršilo več zborovanj raznih narodov in slovenskih katoliških društev, kjer so po večini obravnavali vprašanja verskega prepoveda. Dan za dnem so se po ljubljanskih cerkvah vrstili verski govori duhovnikov vseh mogočih narodnosti. V soboto je bila na stadionu velika mladinska prireditev, ki se je udeležilo več tisoč otrok. Zvečer je bila na stadionu »Igra o kraljestvu božjem«, ki je pri njej sodelovalo okrog 4000 igralcev. Prisostvoval ji je tudi kardinal-legat. V nedeljo je v vsaki ljubljanski cerkvi maševal po eden izmed navzočih škofov. Popoldne je bil sprevid katoliških organizacij na stadion, kjer so se vršile pete litanije. Proti večeru in v ponedeljek so se začele množice razhajati.

Na mnogih mestih, zlasti blizu stadiona, so skrbeli za reševalno službo skavti. Kljub veliki vročini so vse prireditve potekle v redu in po programu. Tudi nesreč ni bilo. Za red in mir je bilo vzorno poskrbljeno.

Pod zaščito Solea-kreme sonce, voda in veter vaše kožo ne morejo ogroziti, ampak lahko le pospešujejo njeno lepoto in zdravje. SOLEA krema za boljše prehrano kože.

Listek „Družinskega tednika“

Transplantacija

Napisal André Lambert

25. decembra 1886. zjutraj so stali štirje zdravniki okrog postelje pet in dvanajsetletnega mladčnika, čigar prasad se je večal in večal. Prejšnjo noč se je pojavilo še zastrupljenje, ki je bolj strupeno in bolj razjedljivo ko vse ostalo.

»To je najhujše, kar smo mogli pričakovati,« je dejal eden izmed zdravnikov. »Zaradi obupnega bolnikovega stanja ga najbrže ne bo moglo nič rešiti.«

»Nič?« je zamrmral dr. X. iz Châteaue-Gonthierja. »Vse moramo poskusiti.«

Eden izmed njegovih tovarišev je dejal:

»Mislite na...«

»Uganili ste,« je odgovoril dr. X. »Mislil na čudež, ki ga v takšnih primerih utegne povzročiti transplantacija živalske kože.«

»Na uspeh takšnega zdravljenja gledam še precej skeptično,« je odgovoril zdravnik, ki je mladčnika doslej zdravil. »Nikar si ne ulvarjamo iluzij. Za zdaj še tipamo v temo.«

»Dobro. A koliko dni še prisodite svojem bolniku?«

»Morebiti niti štiri in dvajset ur ne več.«

»Ali se vam ne zdi, da je vredno poskusiti?«

Bili so si edini v tem, da ne kaže izgubljati časa. Dr. X. se je odpravil v Châteaue-Gonthier, da bi priskrbel potreben material. V dveh urah se je vrnil in s seboj prinesel tri tučate žab.

Mlada Novosadčanka in stari Anglež se bosta ločila

Užaljena žena zahteva od moža milijon dinarjev odškodnine

London, julija.

Naši bralci se zanesljivo še živo spominjajo resnične zgodbe o poroki mlade novosadske krasotice Vere Zoričeve s starim slavnim angleškim zdravnikom in raziskovalcem tropskih bolezni dr. Albertom Lancelotom Hoobsom. Vsi smo že tedaj podvomili, da bo nenačrtni zakon srečen in mislo se zmotili. Ljubezenska tragedija slavnega Angleža se je, kakor vse tragedije, nesrečno končala.

Kakor smo slišali, je imel nesrečni stari zaljubljenec težave že ob poroki z lepo Novosadčanko. Moral je požreti celo očitek svojeve iz Londona, da je znorel, ker je popeljal pred oltar tako mlado dekle. Vendar mu ni bilo mar njihove besede, nič ga ni moglo zadržati, da ne bi stopil v sladki zakonski jarem s svojo ljubljeno Verico. Ko je naposled premagal vse ovire, ki so mu zastavljale pot k sreči, se je poročil v Beogradu s svojo mlado izvoljenko. A njegovo veselje in sreča nista trajala dolgo. Samo med potjo iz Beograda v London se je lahko predal svoji vroči ljubezni do lepe žene, v Londonu so ga pa že začele moriti težke skrbi. Zdaj so ga dobili spet v roke njegovi domači in ga pestili na vse načine, ker jih ni ubogal in po njihovem mnenju naredil takšno nemumnost. Njegova žena Verica je pa pri

svojem možu namesto veselih medenih tednov preživljala težke in žalostne dneve. Kljub temu, da sta se novoporočenca nastanila v Londonu v razkošnem hotelu in ne pri ženinih svojcih, je morala Verica preslišavati vse mogoče graje svojih novih sorodnikov. Vedela je, da tako ne bo mogla dolgo zdržati, in res je v njeni zakonski tragediji kmalu prišlo do razpleta. Ta razplet je pa pospešila londonska policija, ki je slavnega Hoobsa vtaknila zaradi bigamije v zapor.

Zdaj je prišlo za Verico še največje in najbrdkejšo razočaranje. Na londonsko sodišče je vložila tožbo proti dr. Hoobsu njegova prva žena, ki živi v Londonu, in zahtevala, da razveljavi sodišče Hoobsov drugi zakon. Ko je Verica izvedela to nepričakovano in žalostno novico, je takoj prosila svoje roditelje, naj ji svetujejo, kaj ji je storiti.

Najprej so iz Londona obvestili o bigamiji dr. Hoobsa naše cerkvene oblasti, nato pa še svetne. Tako so kmalu izvedeli za nesramno prevaro starega Angleža tudi Veričini svojci.

Verina starejša sestra, gospodična Sonja Zoričeva, ki je vedela za vsak najmanjši odnošaj med njeno sestro in stari Angležem, je Verici svetovala, naj zahteva na londonskem sodišču ločitev zakona in tudi odškodnino za

njeno poteptano čast in hudo prevaro. Baje zahteva prevarana Novosadčanka od moža milijon dinarjev odškodnine.

Vsekako je verjetno, da bo dr. Hoobs izpolnil Verino zahtevo, ker je tako zelo bogat, kajti med tem časom, ko je v ječi, je angleškemu sodišču ponudil kavčijo 500 funtov (125.000 dinarjev), samo da bi bil lahko navzoč pri neki tekmi jaht.

Hoobsovi sorodniki bi pa radi dokazali, da dr. Hoobs tedaj, ko se je poročil z Verico Zoričovo, ni bil pri pravi pameti. To se jim pa ne bo posrečilo, ker Verica neprestano in trdovratno trdi, da je bil dr. Hoobs pri poroki pri zdravi pameti, ker bi z neumnim ženom nikakor ne hotela stopiti pred oltar.

Prevarana in obupana Verica se bo nad svojim stari možem maščevala še na drug način. Tožila ga bo, ker ni izpolnil svoje obljube, da ji bo kupil jahto in da jo bo peljal na poročno potovanje okrog sveta. Verica je že najela nekaj odvetnikov, ki bodo pred angleškimi oblastmi branili njene zahteve. Upajmo, da se bo Zoričeva kmalu vrnila domov, kajpak brez starega moža, a z milijonom dinarjev v žepu, zaljubljeni stari panj bo pa še naprej sanjal o lepi Novosadčanki in bo pričel ceniti pregovor, da ima laž kratke noge.

Politični teden

Pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo se vrše v Rimu. Pred vsem gre za določitev ravnotežja v medsebojni trgovini. Obstoji pa možnost, da se bodo naši izvozniki kontingenti še povečali. — Nj. Vel. kraljica Marija se je iz Milocera pripeljala na Bled na počitnice v svojo poletno rezidenco. Priredili so ji prirečen sprejem. — Predsednik vlade dr. Cvetković je v Splitu izjavil častnikarjem na vprašanje, kako napreduje sporazumevanje s Hrvači, da bo sporazum sklenjen še pred jesenjo.

Nove težkoče se nastale v poljsko-angleških kreditnih pogajanjih. Težave so nastale zato, ker hoče Poljska del angleškega posojila dobiti v zlatu, čes da ga neobhodno potrebuje. — Španski politiki se še niso sporazumeli. Francoski časopisi poročajo, da je general Franco poslal k bivšemu kralju Alfonzu XIII. posebnega odposlanca, in domnevajo, da mu bo ponudil španski prestol. — Japonci hočejo izrabiti angleško kapitulacijo za stran tientsinskega spora in se baje pripravljajo za napad na rusko Sibirijo. — Kitajska svari Anglijo pred potopitvijo z Japonci, čes da to ne bi bilo v korist miru, temveč vojni na Daljnem Vzhodu, Anglija naj pa ve, da je v njenem lastnem interesu, da Kitajsko podpira. — Vojaška pogajanja se bodo začela še ta teden v Moskvi, kamor bodo odpotovali zastopniki angleškega in francoskega generalnega štaba. Angleži in Francozi menijo, da je to velik korak naprej v

pogajanjih za sporazum in da je že skoraj gotovo, da bo v najkrajšem času sklenjen. — Prezident Roosevelt je odpovedal trideset let staro trgovinsko pogodbo med Združenimi državami in Japonci, in tako pokazal, da žele Združene države ne glede na politiko drugih držav voditi odločno politiko na Daljnem Vzhodu. Odpoved stopi v veljavo čez pol leta. — Angleška spodnja zbornica je soglasno sprejela protiteroristični zakon. V protest proti temu zakonu so irski teroristi spet napravili več atentatov. Tako je eksplozirala bomba na neki postaji podzemeljske železnice, na Viktorijini železniški postaji, na glavni postji v Londonu in drugod. Več ljudi je pri tem ranilo, več poslopij je poškodovanih, neki most čez prekop je pa zletel v zrak. Policija je izdala stroge ukrepe. — Generalstabinim pogajanjem med Rusi, Angleži in Francozi se bodo pridružili tudi Poljaki. Poljska je tudi zahtevala od Anglije, naj pošlje del svojega brodirja v Baltičko morje, da bo sleherni trenutek pripravljena. — Vojaška pogajanja med Francijo in Turčijo so naposled končana. Francosko odposlanstvo, ki se je mudilo v Ankarji, se je vrnilo nazaj v Francijo. — Francija je vrnila špansko zlato, ki so ga pred državljansko vojno republikanci shranili v Parizu. Ta franco-

ska gesta je napravila v Španiji zelo ugoden vtis. — Francoski ministrski svet je na zadnji seji sprejel več uredb, med njimi uredbo o odgovoditvi parlamentarnih in senatnih volitev za tri leta. — Chamberlain je govoril v parlamentu o pogajanjih z Rusijo, a povedal ni ničesar določnega. Govoril je tudi o poljskem zadržanju v gdanskem sporu in o položaju na Daljnem Vzhodu, pri čemer je poudaril, da bo Anglija prisiljena poseči po najstrožjih ukrepih, če Japonska ne bo prenehala ščititi proti njej. — Rumunski kralj Karol si prizadeva, da bi se sestala izredna konferenca balkanske zveze in da bi na njej razpravljali o pristupu Bolgarije. Poleg tega je Turčiji predlagal, naj posreduje med Rumunijo in Rusijo. — Nov mirovni načrt je baje izdelala francoska vlada. Ko bodo končana pogajanja za rusko-angleško-francoski sporazum, bo novi načrt predložila Nemčiji in Italiji. Predlagala jima bo novo razdelitev surovin, omejitev oboroževanja in vrnitev k mirni gospodarski politiki. — Na Angleskem so znatno pospešili vojne priprave. Do konca tedna bo pod orožjem 250.000 rezervistov, ki bodo ostali na dvomesečnih vajah, in vsa matična mornarica.

Angleški berlinski veleposlanik je te dni nepričakovano obiskal kanclerja Hitlerja v Bayreuthu. O sestanku ni izšlo nikakršno uradno poročilo, vendar mu diplomati pripisujejo velik pomen, ker domnevajo, da gre za novo Chamberlainovo akcijo. — Nemčija namerava baje prepustiti Slovaško Madžarski kot odgovor na odpoved ameriške trgovinske pogodbe z Japonsko. V zameno bo dobila vojaška oporišča vzdolž poljske in romunske meje. Madžarska vlada se pripravlja na vojaško

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

Obiščite 8. Mariborski teden

od 5. do 13. avgusta 1939

Polovična voznina na železnicah od 1. do 17. avgusta 1939

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija — Trgovina — Obrt — Kmetilstvo — Velika tekstilna razstava — Tujskoprometna razstava — Gostinstvo — Vinska pokušnja — Razstava narodnih vevin — Narodopisne razstave — Juhilejna gledališka razstava — Skavtske razstave — Razstava malih živali — Številne specialne razstave — Koncertne in gledališke prireditve — Sportne prireditve — Veseljeni park na razstavišču itd.

5. 6. avgusta festival

slovenskih narodnih običajev

Obiščite Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji!
Obiščite zeleno Pohorje in sončni Kozjak!
Obiščite vinorodno Slovenske gorice!
Obiščite veseli Maribor in njegovo okolico!
Mariborski teden je najlepša priložnost za obisk naše severne meje!

okupacijo Slovaške. — Konferenca generalov se je vršila v Burgosu. General Franco je obrazložil svoje namene glede sestave nove španske vlade. Nekateri generali so kritizirali njegovo notranjo in zunanjo politiko. Soglasno so pa zahtevali odstavek notranjega ministra Sunera, zeta generala Franca.

CETRINSKA VOZNIINA ZA FESTIVAL SLOVENSKEGA NARODNIH OBIČAJEV

Za veliki festival slovenskih narodnih običajev, ki se bo vršil v okviru VIII. Mariborskega tedna v soboto dne 5. in v nedeljo dne 6. avgusta v Mariboru, je odobrila železnica uprava četrtinsko voznino za vse obiskovalce festivala s področja ljubljanske železniške direkcije. Obiskovalci festivala bodo uživali ugodnost četrtinske voznine le na podlagi posebne legitimacije prirediteljev festivala. Legitimacije, ki stanejo 2 dinarja, bodo interententom od ponedeljka dne 31. t. m. na razpolago v vseh poslovalnicah »Putnika« v Sloveniji in tudi pri vseh večjih občinah. Legitimacije bo po naročilu razpošiljala tudi neposredno tujskoprometna zveza »Putnik« v Mariboru (naročilom je priložiti 2 dinarja in v znakah in frankirano kuverto za odgovor). Ugodnost četrtinske voznine za obisk festivala velja za dopotovanje v Maribor od 4. do 6. avgusta in za povratek iz Maribora od 5. do 7. avgusta. Vsa podrobnejša navodila za uživanje ugodnosti četrtinske voznine so razvidna iz legitimacije za festival.

Poraba sladkorja se je dvignila v dveh letih za 4 in pol milijona kg. To pa zato ker so oblasti pred tremi leti ustanovile poseben sklad za pobijanje tibotapstva s saharinom. V ta sklad so morale sladkorne tvornice prispevati na vsakih 100 kg prodane gladikorja 1 dinar. S povečano porabo sladkorja je država pridobila samo na trošarini okrog 60 milijonov dinarjev.

udi; mraz je te ljudi, izmed katerih je bil najstarejši komaj štirideset let star, pohabil za vse življenje.

Velika dvorana, hladna in bela operacijska miza, ki je nanjo metala svojo žarko luč močna obločnica. Pet belih plaščev je tekalo sem in tja. Zdravnik je dal pacientu masko na obraz. Kirurg je tiplje meso, ki ga bo rezal. Nenadnemu bolnikovemu sprosenju sledi globoka omotica, ki ga uspava. Potlej se po nekaj zarezah pokaže meso; prva plašt, druga, tretja. Kirurg potiska hemostatične kleščice v krvavo vdolbino, od koder se kmalu pokaže elonovinaasta kost: golenica.

To se godi v ženevski bolnišnici, kjer se bo pripetil čudež moderne operacijske umetnosti: heteroplastična transplantacija s pomočjo zmrtvih kosti, ki naj bi Franchinu spet omogočila hojo. Zdaj so ravno na tem, da bodo 12 cm njegove golenice, ki odgovarja dolžini zmznjene noge, odžagali. Zraven kirurga stoje na premični mizi posode, ki v njih v alcoholu leže kosti — iz klavnice. Z dolgotrajno kopejlo v neki alkalini raztopini so jim odvzeli beljakovinske sestavine, medtem ko so tiste snovi, ki so v kosteh samih, ločili v pepeljugi, masi pa v acetonu. Eden izmed asistentov izbere tisto kost, ki je najbolj podobna odžaganemu delu in je natanko toliko odrezje. Kirurg jo položi med dela kosti in takoj jo zalije curek krvi. Zdaj je treba le še meso zašiti z majhnimi vbodi, ki vsakega izmed njih zaključuje močan voz. Noga mora še nekaj tednov v miru počivati in...

»Hodim, hodim, gospod doktor. Spet hodim!« Franchino se trudi, da bi šel brez palice in jo od veselja ves trepetajoč dviga.

»Človeška transplantacija opravičene najljepše upe,« mi je dejal neki zdravnik, asistent mojstra v kirurgiji; sre-

čal sem ga na neki kliniki, kjer so mi dovolili, da smem prisostvovati takšni operaciji. Pripovedoval mi je, da je na Japoncem neki na smrt obojeni kaznjence iz hvaležnosti podaril svoje oči v svrhu transplantacije nekemu slepecu, ker so ga pomislili, da so ga ustrelili namesto obesili.

Naj navedem dva primera iz Francije, kjer so nekemu človeku s pomočjo transplantacije vrnilo lepoto, drugemu pa podarili razum:

...Veak dan je hodila v kletko, kjer so njeni trije levi, Princ, Pamela in Jocrisse tulili kakor za stavo. To so bile prekrasne živali v moči svojih najlepših let. Neki večer se je pripetila nesreča. Enega izmed levov je zbešenela električna luč, planil je nanjo in le s težavo so njeno telo iztrgali bešečim zverem.

Njen obraz je bil raztrgan, prsi razmesarjene, to je bilo vse, kar je ostalo od lepe krotilke, ki je — da bi odgovarjala okusu ljudi — prav tako potrebovala lepoto kakor pogum. Rane niso bile smrtne in ozdravila je; a morala je opustiti svoj poklic. Njen zmehčan nos, njena razrita lica, vse je bilo samo še kepa mesa brez oblike. Prišla je v Pariz. Pripovedovali so ji o zdravljenju, ki bi bilo v njenem primeru pravi čudež. Brez oklevanja, kakor tiisti, ki se hoče usmrtiti, se je odločila poskusiti. Leto dni pozneje je slavila v prestolnici bližnje province svoj pozornost zbujajoči povratek. Se združuje, bolj ko kdaj poprej se zaveda, da sama sebe, lepša ko kdaj poprej, a prav tako lepim profilom in ravnim nosom, brazgotinice zakrite s šminko, se je krotiteljica iznova lotila svojega groznega in razburilnega poklica.

Dekletce je bilo edinka svojih staršev, ki so več let hrepeneli po njej. Veliko je bilo veselje, ko se je rodila

in gledali so jo, kako se je razvijala v ljubko, inteligentno deklico. Po dvanajsetih mesecih, ko se je zdelo, se kakor deset mesecev star otrok, so rekli: »Zaostala je.« Ta zaostalost je bila od dne do dne bolj očitna in s šestimi leti so morali priznati grozno resnico: dekletce bo ostalo zmerom pohabljen, ubogo, slabomno, tresoč se bitje, ki bo kljub lepim potezom vselej nosila pečat odvratne slabomnosti.

Različna zdravljenja so že uspela, ko so starši slišali v transplantaciji žlez, s pomočjo katere bi otrok morebiti postal normalen.

Tako jo je februarja leta 1926. v Parizu neki francoski kirurg operiral. Na otrokovo goštno žlezo je hotel presaditi zdravo žlezo, da bi izravnal njeno fizično zaostalost. Bila je težka in kočljiva operacija. Zdravnik sam je že večkrat z uspehom končal podobne operacije, vendar bi različne nepredvidene težkoče utegnile povzročiti pomisleke. Otroku so na ta način hoteli dati več ko življenje: razum, to božje in najvišje dario, ki da človeku možnost vse dojeti, spoznati in razumeti.

Mesec dni pozneje je dekletce popolnoma zdravo zapustilo kliniko. Po letu dni je že skoraj nadomestila izgubljena leta. Zivahno je kramljala, hitro je znala presoditi in je od meseca do meseca rasla. V šoli je bila pazljiva in pridna in starši so mogli v njenih očeh naposled brati tisti pomembni lesk in se kakor vsi starši, ki pri svojih otrokih opazijo prebujajočega se duha, veselili: »Kako je inteligentna!«

Za zdaj je človeška transplantacija še v povojih. Če opazujemo bolezni in zlome, ki so jih z njeno pomočjo ozdravili, si lahko predstavljamo, kakšno upanje in zdravljenje bo v bodoče omogočila v primerih, ki zdaj veljajo za neozdravljive.

Če verjamete ali ne

V prejšnji številki smo priobčili sliko neke švedske zidarke, menč da je to nekaj posebnega. Toda tudi pri nas imamo ženske, ki so se že poskušale v tem težakem poklicu, tako na primer gospo Denizo Ekovo, učenko tehnične srednje šole v Beogradu. Gospa Deniza Ekova odhaja vsako jutro na delo v pravi zidarski obleki, kljub temu, da zbujajo med ljudmi dosti pozornosti. Njen delodajalec pa pravi, da neža gospa zaleže za krepkega delavca.

Na nekem znanstvenem kongresu v Nici je neki učenjak prečital resnično statistiko, koliko časa današnji človek v svojem življenju porabi za hranjenje, in koliko časa prespi. Na podlagi dolgoletnih opazovanj je učenjak ugotovil, da 70leten človek v svojem življenju prespi točno 23 let, govori točno 13 let — ženske morajo nekaj let več — za hranjenje porabi 6 let in za nego telesa 18 mesecev.

Francija je menda te dni dobila najmlajšega reševalca na svetu. V bližini Toulousa sta se dva majhna fantička kopala v nekem ribniku. Eden od njiju je zašel v globoko vodo in je prišel toniti. Njegov štiriletni tovariš je pa znal plavati, zgrabil ga je za lase in ga izlekel iz vode. Francoski časopisi pišejo, da bo fantiček najbrže najmlajši Francoz z reševalno kolajno hrabrosti.

Pravijo, da je mati narava zelo širokogrudna, tako lepi kraji so pri nas. Prav širokogrudna in veliki-dušna je pa bila, ko nam je poklonila najbolj strupeno kačo v Evropi, bosanskega šagrana. Naši in tuji zdravniki so ugotovili, da je strup bosanskega šagrana skoraj prav tako hud kakor strup indijske kobre, toda ker je v manjših količinah, ne deluje tako pogubonosno hitro. Zdaj so že iznašli serum proti nevarnemu strupu in se nevarnega šagrana ni več tako bati kakor njega dni.

OBJAVE VIII. MARIBORSKEGA TEDNA

Prireditve letošnjega VIII. Mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta bodo za naš obmejni Maribor z njegovim posebnim položajem tudi in morda celo v prvi vrsti narodnega in državnega značaja, ker bodo kot gospodarska in kulturna revija dela in življenja slovenskega severovzhoda pokazale trdno življenjsko voljo kljub težkim časom. Največjega narodnega pomena pa bo nedvomno mogočni festival slovenskih narodnih običajev v soboto 5. avgusta popoldne in v nedeljo 6. avgusta dopoldne na stadionu SK Železnica na ob Tržaški cesti. Zato je potrebno, da običje v teh dneh obmejni slovenski Maribor vse, kar se zaveda potreb, ki nam jih stavi sedanjí čas. Enkrat samkrat v letu nas kliče zeleno mesto ob Dravi in vsaj enkrat samkrat se odzovimo njegovemu klicu.

Festival slovenskih narodnih običajev v okolišju letošnjega VIII. Mariborskega tedna, dne 5. in 6. avgusta, bo največja naša revija naše folklorne, kar smo jih doslej videli ne le v Sloveniji, marveč sploh v Jugoslaviji. Za marsikoga bo to naravnost odkritje bogastva naših narodnih spomenikov, za katere smo se doslej vse premalo brigali. Za prihod v Maribor je od 4. do 6., za odhod iz Maribora pa od 5. do 7. dovoljena četrtinska vozna po do 7. dovoljena četrtinska vozna po vseh železnicih ljubljanske direkcije.

Z lastnim trudom in lastno močjo se je Maribor osvojil, z lastnim trudom in lastno močjo si je ustvaril svoje gospodarske in kulturne življenjske pogoje. Plodove tega svojega optimističnega dela bo pa pokazal na veliki reviji VIII. Mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta letos. Kdor se hoče na lastne oči prepričati, koliko volje je v našem obmejnem ljudstvu, naj pride v teh dneh v Maribor! Ne bo mu žal. Za prenočišča in prehrano je v polni meri poskrbljeno.

Nosilec albanske spomenice — albansko spomenico so dobili v spominu bojevnikov, ki so se s srbsko vojsko umikali preko Albanije — bodo priredili svoj prvi kongres v Nišu 5. in 6. avgusta. Na kongresni konferenci bodo sestavili nova pravila organizacije in kongresno resolucijo. Na kongresu bo tudi več zanimivih predavanj.

Strupeni plini so zadušili 17letnega Ivana Oplotnika iz St. Pavla pri Preboldu. Izpraznjeval je greznico, pa so ga omamili strupeni plini, ki so se razvili v jami. Oplotnik je kljub skrbni zdravniški negi umrl v celjski bolnišnici.

Vinarski muzej bo ustanovilo Muzejsko društvo iz Ptuja. V ta namen bodo prezidali stari obrambni stolp pri mestnem parku in v njem uredili vse mogoče oddelke. Tako na primer: pokrajina in življenje v vinogradih, zatiranje škodljivcev in bolezni, vino v kulturni zgodovini, sodarstvo, vinska trgovina, točenje in gostinski

obrat. Vinarski muzej v Ptuj bo prvi takšen muzej v naši državi.

Samobor bodo zavarovali pred katastrofalnimi povodnjimi z regulacijo potoka Gradne, ki teče skozi Samobor in je predvsem vzrok hudih povodnji. Savska banovina je za regulacijo dala na razpolago 350.000 dinarjev.

Ladjedelnice bodo zgradili v Novem Sadu Skodovi zavodi iz Plzna. Novosadska občina je pripravljena graditjem odstopiti zemljišče ob Donavi. V ladjedelnici bo zaposlenih okrog 600 do 800 delavcev. V novi ladjedelnici bodo gradili šlepe, remorkerje, motorne ladje in vse druge rečne plovne objekte.

Inozemci medicinci so prispeli v Beograd na prakso v naše bolnišnice. Gostje naših medicincev so bolgarski, poljski in turški dijaki medicince. V Jugoslaviji bodo ostali dva meseca.

Nova avtomobilsko cesto Beograd—Jadran bodo zgradili od Vidriča preko Sokolca, Romanije, Sarajeva in preko Ivanj-planine. Dolga bo 303 km, stroški zanjjo bodo pa znašali več ko 67 milijonov dinarjev.

Avtobus se je prevrnil po strmih stenah na cesti Peč-Andrijevice. Na ozkem ovinku je zavozil preko cestnega roba in zdrsil v globino. Šofer in trije potniki so bili takoj mrtvi, drugi potniki so pa vsi lažje ranjeni.

Požar je uničil mehanično delavnico tvrdke Praprotnik v Domžalah. Ko so delavci popravljali neki razplinjalec, se je ta na lepem vnel, ogenj je pa zajel tudi mali bencinski tank, da je eksplodiral. Kmalu je bila vsa delavnica v plamenih, ker se je bencin razkropil na vse strani. Ogenj se je hitro razširil na sosednje skladišče in gospodarsko poslopje in uničil vse, tako da znaša škoda kakšnih 300.000 ali 400.000 dinarjev.

Štiri otroke sta izpostavili v Ljubljani v enem dnevu dve materi. Neka tuja državljanka je v Lipičevi ulici pustila tri svoje otročičke in izginila, na

na Gruma. Muzej bo odprt ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure.

20 letnico izpita za čevljarkega mojstra je te dni praznoval Todor Dimitrijevič, sodnik na okrožnem sodišču v Kragujevcu. Kot sin revnih staršev se je izučil čevljarke obrti, kot čevljarški pomočnik in pozneje mojster je pa privatno študiral gimnazij in nato še pravno fakulteto. Diplomiral je leta 1925. Kot sodnik se zmerom dela za obrtnike, ker so ga izvolili za člana Obrtniške zbornice.

Zadrugo za pobijanje pravdarstva so ustanovili kmetje v vasi Trnavi v čakem okraju. Namen zadruge je kmete spodbujati k složnemu življenju in pobijati njihovo pravdarsko strast. Eno izmed glavnih pravil te nenavadne zadruge je, da morajo kmetje vse spore poravnati med seboj pred posebnim razsodiščem, ki ga izvolijo zadrugniki, in da ne sme noben spor priti pred državno sodišče ali odvetnika, dokler zadrugno razsodišče ni izreklo o njem svoje sodbe.

Nepoštena stanovalka je okradla svojo gospodinjjo, delavčevno ženo Amalijo Belinovo iz Celja. Pri njej je najela sobo in dobila tako v roke ključ od stanovanjskih vrat. Ko nekega dne gospodinjje ni bilo doma, je prebrskala vse kole in odnesla gospodinjji zlasti ovratno verižico in nekaj perila. Celjska policija je tatice že prišla, to je 24letna frizerka Vera K. iz Ptujja.

Vsi kmetje govorijo esperanto v vasi Sekirevci blizu Djakova. Esperanta se je tukaj najprej naučil kmet Ilić, kmalu je pa tega jezika navadil tudi svojega prijatelja in se z njim zmerom razgovarjal v esperantu. Kmetje so nekaj časa poslušali nenavadno govorico, polte se pa iz zavisti in iz jeze, da ju ne razumejo začeli tudi sami zanimati za esperanto. Zdaj govorijo esperanto že skoraj vsi vaščani zlasti mlajši.

Proti škodam na Vaši lastnini (ogonj, tatvinski vlom, toča itd.) in na Vašem življenju (poškodbe udov na potovanju v hribe, na voznjah po železnici, na avtomobilih, smrt doma ali izven doma itd.) Vas zanesljivo zavaruje

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA V LJUBLJANI D. D.
z ekspoziturnami v Mariboru in Celju, in podružnicami v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Novem Sadu, Osijeku
Glavni sedež v LJUBLJANI, GOSPOSKA ul. 12, telef. št. 21-76 in 22-76

»SLAVIJA«

bilo tudi usodnega dne. Med preprirom je oče v silobranu pograbil samokres in ustrelil v sina, potlej je pa še s sekuro udarjal po njem, dokler ni izdihnil.

Pripravo, ki začetni bližino kakšne kovine je izumil beograjski mehanik Dragomir Vjinić. Priprava je podobna dolgi palici; na koncu ima poseben mehanizem, ki zaznava bližino še tako majhnega drobca katere koli kovine. Če se bo ta novi izum obnesel, bo lahko dobro služil iskalcem rudnin, zlasti iskalcem zlata in rekal Severne Srbije.

Stavka pekovskih pomočnikov v Celju se je naposled po enem tednu končala. Pekovski mojstri so pristali k podaljšanju doznanja kolektivne pogodbe, edina sprememba je v tem, da bodo pekovski mojstri odslej odtrgali pomočnikom za hrano 70 din na teden, dočim so morali pomočniki plačevati dostoj za hrano 100 din. Podaljšanje kolektivne pogodbe in tudi delno izboljšanje je povsod zbudilo veliko odobravanje.

Osebnosti

Poročili so se: V Ptuj: g. inž. Stanko Tonec in gđ. Milena Petrovičeva, hči viš. žel. kontrolorja. V Mariboru: g. Jaroslav Dolar, urednik »Edinosti«, in gđ. Milena Ančičeva. V Koprivnici pri Rajhenburgu: g. Dominik Požnel in gđ. Anica Vehovarjeva. V Zagrebu: g. inž. Ulrich Bertschinger iz Berlina, in gđ. Božena Deklevova iz Kozine na Krasu. — Obilo sreče!

Umrli so: V Ljubljani: Kristina Komidarjeva, zaščitna sestra; dr. Karol Sturm, odvetnik; Dragotin Martel, stavbenik. V Celju: Rado Lukežič, osmošollec; 12letni Miroslav Žalger, gimnazijalec; Drago Zabkar, železniški uradnik v poklju; Tomaž Grah, učitelj v poklju in pos.; Franc Rupš, žel. zv. v pok.; Angela Pugmeistrova, zas. urad. V Mariboru: Amalija Kocmurjeva; 38letna Katarija Pečeničeva, žena narednika vodnika v pok. V Murski Soboti: Niko Gabrijelič, bivši gojenec narodne pomorske vojne akademije. Na Bregu pri Litiji: Josip Simončič, pos. Na Zgornji Hudičiji pri Celju: 52letni Janez Umek, rudar. V Mežici: Peter Benini, zas. sebnik. Na Viču pri Ljubljani: Ivana Oblakova, pos. V Gor. nji Polskavi: 89letna Alojzija Hojnikova. V Sv. Juriju ob Taboru: Leopold Jesenik. V Arijt vasi: Stanko Koren, pos. sin. V St. Rupertu na Dolenjskem: Marija Frehlichova, roj. Majcnova. — Naše iskreno sožalje!

Rajši več kakor premalo!

Kdo je na boljšem? Naravno oni z daljšimi listami. Podobno je pri kuhanju kave. Vedno vzemite dobro mero »Pravega Francka«, rajši več, kakor premalo, če hočete doseči smoter, to je dobro belo kavo, finega okusa, arome in lepe barve!

Franck

KAVNI PRIDATEK

ZREČALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Se ena o finem govorjenju

Med vožnjo. Sprevodnik zahteva karte. Pa reče gospa svoji hčerki: »Vzemi karte iz torbice. V lepem portemoneju so!« Dekleče išče in išče, pa vpraša: »Kje so, mamica!« Gospa ji pove še enkrat. Ko pa dekleče išče še dalje, in ničesar ne najde, vpraša plaho: »Mamica, kaj pa je to portemonej?« Morebiti ne bi ne ugled, ne čast te gospe prav nič trpela, če bi tudi vprčo ljudi, ki se jim hoče pokazati odličnejša kakor je, govorila tako, kakor je navadila svojega otroka, in rekla lepo po naše: denarnica. Sopotnica

Ali je to kultura?

Hodim k zobozdravniku. Te dni se mi je nekaj prav neljubega pripetilo. Zobozdravnik je svoji asistentki, mlademu, prijetnemu dekletu, nekaj naročil. Dekle ga najbrže ni dobro razumelo, zato je vprašalo: »Kako prosim?«

Namesto, da bi ji zobozdravnik pojasnil, kaj je hotel, ji je kratko in malo zabrusil: »Idiot!«

Imela sem polna usta raznih svaljkov vate in drugih zobozdravniških priprav, tako nisem mogla brezsrčnemu doktorju povedati, kar mu gre. K. N.

Zanimivost na ulici

Zdaj so ravno prišla v modo krila z gubami.

Ko se pelje mlada gospodična na kolesu, ji krilo, kadar zaveje veter, srfrota v zrak, kakor metuljček.

Ljudje, ki so na cesti, z veseljem gledajo takšne prizore, ker najbrže še nikoli niso videli spodnjega perila. Gospodična pa si popravi krilo in se hitro odpelje dalje. Kakor da bi tudi njej to bilo v veselje! P. Z.

»Spodobnost«

Pred kratkim sem bila v znanem letoviškem kraju na Gorenjskem. Da je v takem kraju mnogo eleganc, razkošja pa tudi nespodobnosti, vsak dobro ve. Prizor, ki sem mu bila priča, me je pa neprijetno iznenadil.

Na glavni cesti je stala mlada dama in se pogovarjala z nekim gospodom. Obležena pa je bila tako, da je imela gornji, prednji del telesa skoraj popolnoma razgaljen. In to je bilo na glavni cesti, popoldne, in v nedeljo.

Čudim se, da imajo nekatere ženske tako malo čuta za spodobnost in da se ne zavedajo, da so ustvarjene za vse višje naloge, kakor pa je razkazovanje skritih lepot. Ob takih prizorih se tudi ne moremo več čuditi, da je ženska čast dandanes tako poceni... Evina hči.

Usodni nered

Moj oče je vojni invalid. Že dolgo je čakal na rešenje, ki bi ga moral dobiti od invalidskega sodišča. Ker se mu je zdelo, da nekaj ni v redu, je šel sam na invalidsko sodišče, kjer je na veliko začudenje zvedel, da so ga imeli za mrtvega. Zato ni mogel dobiti rešenja.

Pismonoša, ki bi mu moral pismo dostaviti, je namreč napisal na pismo »Umrli«.

Zato ni mogel dobiti pisma, ki ga je tako težko pričakoval. Dijak

Hčerko ali sina?

Otroci po naročilu

»Sin?«

Oče si globoko oddahne, navadno zaradi olajšanja.

Zdaj pa trde — Američani seveda — da bo v kratkem mogoče že vnaprej določiti otrokov spol. Prvi, ki bo določil spol svojega otroka, bo gospod Ickson iz Newyorka. Prav za prav ni to gospod Ickson, a za nas naj ostane, saj je razumljivo, da hoče do tistega dne, ko bo izdal svoj »patent«, ostati anonimni.

Ko bo stopila zdravnikova asistentka iz sobe, kjer bo Icksonova žena v kratkem rodila dete in mu hotela povedati, kakšnega spola je njegov otrok, jo bo prehitel z besedami:

»Vem, da je deček.«

Vendar je treba tako prepričevalen odgovor natančneje pojasniti. Saj menimo, da si doslej še nihče ni upal tako kategorično kakor gospod Ickson trditi, kakšnega spola bo potomec njegove rodbine.

Cudno se vam bo zdelo, kako je mogel priti gospod Ickson do takšne trditve. Prav preprosto. Neki ameriški časopis iz Daytona je razpisal anketo o določanju spola. Icksonovi so se takoj odločili, da bodo na lastni koži preizkusili teorijo, ki so jo znanstveniki postavili na osnovi preiskovanja pri živalih.

Nekatera teh preiskovanj so popolnoma verjetna. Priznati pa moramo, da je do danes le malo ali pa nobenega znanstvenika, ki bi se lahko pohvalil, da so njegovi rezultati uspeli tudi pri ljudeh.

Ali bo v bodoče znanost res že toliko napredovala, da bo mogoče izbrati spol otroka? To hočejo zdaj znanstveniki dokazati pri Icksonovih. Gospod

Slavni čuvarji puščaj, meharisti, elita egiptovske vojske, imajo tudi manevre. Na sliki vidimo enega izmed teh znamenitih puščavskih junakov.

Ickson je namreč oče ljubkega dekletca in zdaj ji hoče po vsaki ceni priskrbeti bratca; bratca in ne sestrico!

Znanstvena teorija trdi, da pretežno tretiranje z alkalijami povzroči rojstvo moškega deteta, dočim ima tretiranje s kislinami za posledico rojstva ženskega deteta. To vsaj velja za živali, kajti doslej se ta teorija še ni uresničila pri ljudeh.

Poskuse so delali z zajci in racami. Od 94 primerov se je v 93 posrečilo točno ugotoviti rezultat. Baje pa niti ta primer ne pomeni neuspeha, kajti samica je povrgla 4 samce in 4 samice.

Posledica tega uspeha je bila, ker so samci vprizgavali ali alkalne ali kislinske raztopine, kar so pač želeli imeti.

Alkalna raztopina je na primer lahko raztopina sode bikarbone v razmerju 1 : 3 odstotki, za kislinsko raztopino je treba vzeti pa na primer mlečno kislino v istem razmerju, kajti raztopina več ko 5 odstotkov ne pokaže nobenega učinka.

Znanstveniki ne zanikajo, da v začetku hromosomi odločajo o spolu. Z ozirom na to načelo so znanstveniki v Daytonu ugotovili, da raztopine alkalije ali pa kislinske povzročijo moški ali ženski spol. Rezultati, ki so jih dosegli z živalmi, so dokaj prepričevalni, nihče pa še ne ve, ali bo tako tudi pri ljudeh.

Jasno je, da bo to senzacija v znanosti, če bo poskus uspel. Vprašanje je le, ali bo to za človeštvo dobro ali slabo.

Če bo na primer kakšna bojovita država potrebovala veliko armado, bo kratko in malo izdala zakon in po njem se bodo morali ravnati njeni vdaní državljani. V tem primeru bo imela pridobitev kaj žalostne posledice. Država, ki bi imela dosti moških, bi povečala svojo vojno moč, po drugi strani pa tega spet ne bi mogla storiti v nedogled, ne da bi se bavila še z drugo stranjo tega vprašanja.

Pomislite samo, kako bi bilo z ženskami. Dočim si danes marsikatera mati želi sina samo zato, da bi imel

K odpovedi ameriško-japonske trgovinske pogodbe: prezident Roosevelt in zunanji minister Hull v Washingtonu.

njen otrok lažje stališče na svetu, bi bilo v tem primeru toliko moških, da ne bi vedele kako izbirati. Ker bi bilo stališče ravno obratno kakor danes, bi se morali morebiti še sprijazniti s polandrijo iz starih, dobrih časov, po kateri bi imele ženske več mož.

Povedati je pa treba, da ni gospod Ickson edini, ki se vanj v tem pogledu obrača zanimanje vsega sveta. Tudi pri nas, na stari celini, nismo baje nič manj napredni. Tako trdi profesor Fritz Unterberger, da je v pogledu določanja spola napovedal že v 70 odstotkih pravičen rezultat. Dr. Harold Taylor je imel uspeh baje že v 84 odstotkih primerov. Razen tega se je s tem bavilo že tudi nekaj drugih znanstvenikov, ki so dosegli podobne rezultate.

Znanstveniki v Daytonu nestrpno pričakujejo dne, ko se bo pokazalo, kaj znajo. Popolnoma miren je pa gospod Ickson, kajti trdno je uverjen, da bo rezultat ugoden.

Palmirska kraljica

Kljub neprestanim zmešnjavam so v angleški Siriji in Palestini obhajali stoletnico smrti v Orientu splošno spoštovane in med narodom tako priljubljene pionirke, lady Hestere Stanhope.

Zaradi nesrečne ljubezni se je pomorna dvorna dama odpovedala odgovornemu življenju in zamenjala bleščeče londonsko življenje s pustolovskimi potovanji po Orientu in se naposled stalno naselila v Libanonu, v starem križarskem gradu Džuinu, kjer je 25. junija leta 1839. obubožana umrla; ob njeni smrtni postelji so stali zastopniki vseh plemen in veroizpovedi.

Lady Hestera se je rodila 12. marca leta 1776. kot hči grofa Stanhopa in njegove žene Hestere Pittove, sestre velikega državnika, v gradu Chevening-u v Kentški grofiji. Ker ji je umrla mati, ko je bila stara šele štiri leta, jo je njena babica, grofica Chatamska, vzgajala v svobodomiselnem duhu prosvetljenstva. Po njeni smrti je l. 1803. lady Hestera odpotovala v London, da bi svojemu stricu, predsedniku vlade, vodila gospodinjstvo. Zdaj se je pri-

čelo najlepše življenje za mlado svet-sko damo. To življenje se je pa tragično končalo že po treh letih, ko je stric Pitt umrl. Usoda je hotela, da je Hestera Stanhopeva drugega za drugim izgubila, tudi svojega ljubljenega brata Karla in zaročenca generala sira Johna Moora. Oba častnika sta padla v španski vojni, kjer so Angleži s težavo premagali Napoleona pred La Co-

Ruska žetev je zdaj na višku. Po trudapolnih dnevih se žanji in žanje zberó, da veselo proslave svoj največji praznik. Pri tem seveda harmonika ne sme manjkati.

runo. Kot prva dama v družini predsednika vlade si je lady Hestera s svojim odločnim nastopom in strupeno ironijo pridobila le malo prijateljev, toliko več si je pa nakopala smrtnih sovražnikov, tako da se je po skorajšnji smrti svojih zaščitnikov in dobrotnikov čutila zelo osamljeno. Vlada ji je zagotovila letno rento 1000 funtov, zato se je lahko odpravila na dolgo potovanje v Orient. Zaradi njene nesebičnosti so jo kmalu povsod vzljubili

kot palmirsko kraljico. Celo Ibrahim paša, brezobzirni vladni namestnik v Siriji in Palestini, se ni upal prelomiti pravice nedotakljivosti, ki jo je lady Hestera poklanjala žrtvam njegovega preganjanja. O skrivnostni in orientalski romantiki gospodovanja »Sibile iz Džuina« med libanonskimi rodovi so francoski in angleški pisatelji napisali zanimive knjige. Tako je Francoz Henry Bordeaux napisal delo »La Circée du Libanon«.

Zavarovanje za en dan

Washington, julija.

V hotelske veže in železniške stanice so v Ameriki pred nekaj dnevi postavili posebne avtomate, ki iz Američani lahko dobe police za zavarovanje za kakršno koli nesrečo. Police veljajo samo 24 ur, če se pa njih lastnik ponesreči, dobi okrog 400.000 dinarjev zavarovalnine.

Zavarovalno polico dobite iz avtomata takole: dovolj je, da v odprtino na avtomatu vržete zahtevano vsoto denarja in že prileti iz njega list papirja. Nanj mora klient napisati svoj naslov, priprava sama pa natiska na list datum in čas, kdaj se je klient zavaroval. Naposled klient vzame list, njegov prepis pa ostane v avtomatu. Tako se lahko vsakdo zavaruje samo za en dan.

In spet ti škoti!

Edinburgh, julija.

Kakor vemo, so škoti veliki skopuhi. Njihova neomejena skopost je pa razburila celo nekega čevljarja, najbrže ne škota.

Odbor nekega otroškega zavetišča iz Dandeeja je namreč izglasoval kredit — pol funta šterlinga, to je okrog 125 dinarjev, in naročil pri čevljarju samo en čevelj, ker so miši pojedle mladi vzgojiteljici samo enega.

Mojstrski brivec

Newyork, julija.

V brivnico nekega brivca v Butti v severnoameriški državi Montani je stopil neki možak, ki se je hotel z brivcem nekoliko pošaliti. Rekel mu je: »Pet dolarjev stavim, da mi ne mo-

rete ostriti las, če ne snamem klobuka z glave.«

Za čudo se pa brivec ni prav nič obotavljal. Sprejel je stav. Glavnik in škarje je začel tako mojstrsko sukat, da je ostal klobuk na glavi, gost je bil pa kljub temu kmalu ostrizen. Šele na koncu je moral sneti klobuk, da je videl, kako lepo pričesko mu je napravil brivec. Nič drugega mu ni preostalo, kakor da je položil pet dolarjev na mizo, medtem ko bi bil prav tako lepo ostrizen brez klobuka na glavi za manj ko desetinko te vsote.

Mož, ki je njegov ded plesal s kraljico Marijo Antoinetto

London, julija.

Pretekle dni je praznoval svoj 91. rojstni dan Earl III. Leicesterski. Ta častiljivi starček ni samo najstarejši član gornje zbornice, temveč je tudi edini še živeči Anglež, ki se lahko pohvali, da je njegov ded plesal s francosko kraljico Marijo Antoinetto. Rodbina Coke — to je rodbinsko ime Earla Leicesterskega — je trdnega rodu z mnogoštevilnimi otroki. Stari oče tedanjega Earla je dosegel 83 let, oče pa 87 let. Earl II. se je rodil, ko je bilo njegovemu očetu že več ko 70 let. Earl II. se je poročil dvakrat in je imel 16 otrok. Zdanji Earl je 49 let starejši od svojega mlajšega brata, ta ima pa nečakinjo, ki je 27 let starejša od njega. Kljub visoki starosti je lord Leicesterski še zelo krepak in redno hodi na lov. Svoje posestvo še zmerom sam osebno nadzoruje. Njegov sin in dedič, lord Coke je že v 60. letu, vendar se zdi, da bo moral še nekaj let počakati, preden bo mogel stopiti kot naslednik svojega očeta v gornjo zbornico.

Angleži se pridno oborožujejo pa tudi pridno vadijo. Angleško ladjevje se sleherni dan uri v vojni umetnosti. Na sliki vidimo, kakšno posledico je imela bomba — sovražnica podmornic št. 1 — ki so jo izstrelili z moderne angleške križarke »Southampton«.

Prepoved poljubljanja na Japonskem

Tokio, julija.

Kajpak se ne nanaša prepoved poljubljanja na poljube v domačem krogu. Japonske oblasti namreč pravijo, da je to hud prestopki proti japonskim šegam in navadam, če tujec poljubi žensko — razen če je njegova žena — očitno podnevi. Tisti, kogar zasačijo pri prepovedanem poljubljanju, tvega neizbežen izgon z Japonskega. Zdi se pa, da so očitni poljubi po sončnem zahodu kljub vsemu dovoljeni, v mraku tudi japonska policija zatisne eno oko...

Električno krmljenje psov

Pariz, julija.

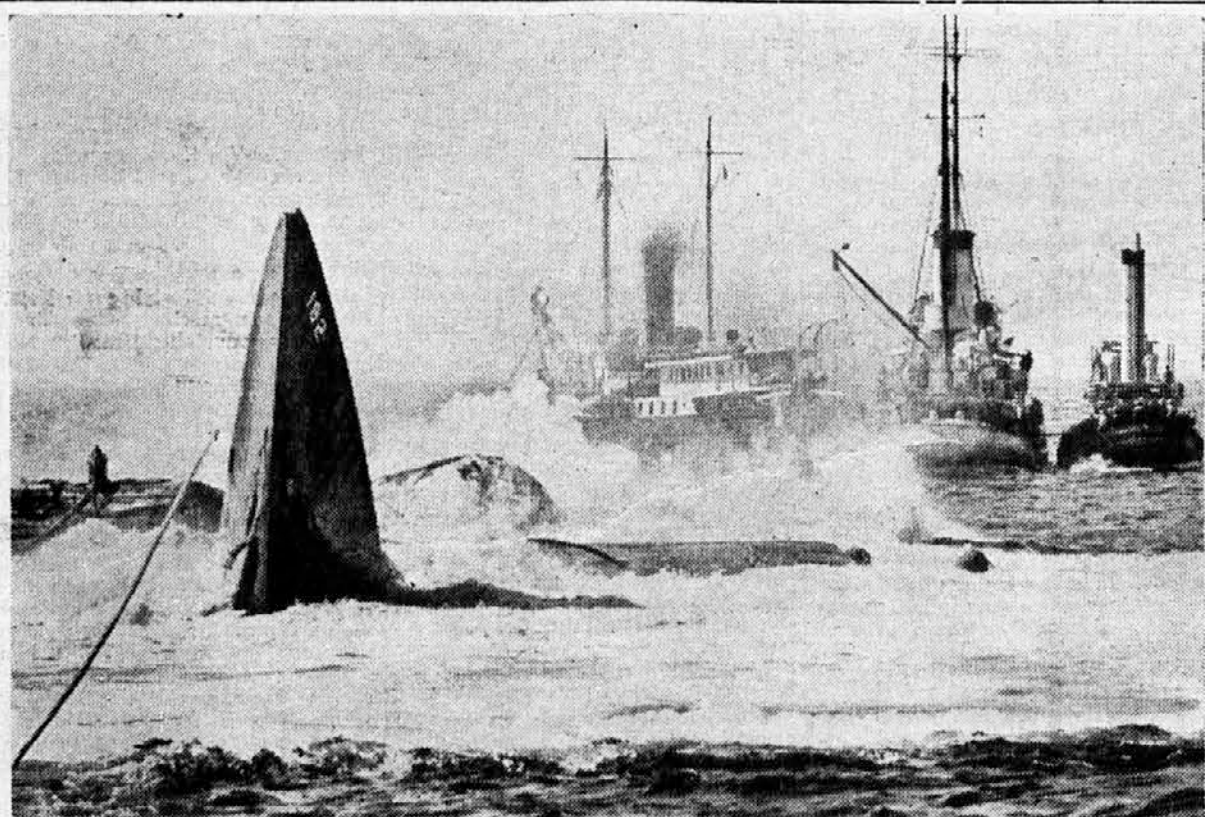
Inženir R. B. Sweeney iz Freeporta na otoku Islandu je naredil električno krmlilno posodo za domače živali. Ta posoda je zvezana z električno budilko, ki ob določenem času avtomatično odpre krmlilno posodo. S to pripravo lahko poskrbimo za krmljenje svojega psa točno in ob določenih urah tudi tedaj, kadar nas čez dan ni doma.

Salomonska razsodba

Pariz, julija.

Neki hišni posestnik iz Le Havra na Francoskem je svojo podnajemnico pozval, naj opusti svoje igranje na klavir pri odprtem oknu, ali naj pa stanovanje brez odlašanja zapusti.

Najemnica se kajpak ni pustila kar tako meniti nič tebi nič ugnati v kozji rog, zato je prišlo do tožbe. Pri razpravi je dal sodnik pripeljati v sodno dvorano klavir in je tožiteljico pozval, naj mu nanj zaigra. Po nekaj minutah jo je prosil, naj vendar že konča; pravdo je razsodil hišnemu posestniku v prid in mu je dal prosto pot, da najemnici stanovanje takoj odpove, če bi še kdaj igrala pri odprtem oknu ali pa sploh igrala dalj ko eno uro na dan.

Američani, Angleži in Francozi so se pri reševanju svojih potopljenih podmornic »Squalus«, »Thetis« in »Phénix« morali boriti z istimi težavami. Obe prvi podmornici so bili spravili že do morske gladine, pa sta jim spet zadržnili na dno. Slika kaže trenutek, ko se je ameriškim reševalcem posrečilo »Squalus« privleči na površje, potlej se je pa podmornica spet pogreznila na morskno dno z vso mrtvo posadko, ki je še ostala v nesrečni ladji.

V dveh mesecih je osivel

Newyork, julija.

Ameriški mornar Pery Alsen je pred dvema mesecema odšel krepak, star trideset let, na neki ameriški otok, ki spada v vrsto otokov Aleutov, za čuvaja, domov se je pa po dveh mesecih vrnil čisto siv in onemogel kakor sedemdesetleten starček. Ko boste slišali, kaj vse je ta mornar doživel na otoku, boste takoj razumeli, zakaj se je v tako kratkem času tako zelo postal star.

Z dvema svojima prijateljskima se je Pery Alsen pred dvema mesecema izkrcal na otoku. Njihova dolžnost je bila, onemogočiti na tem otoku sleparsko izkrcavanje turistov in lovcev na krzna. Nekaj dni preden se je s svojima prijateljskima izkrcal, je pa posadka neke ladje zanesla na otok podgane.

Vsi trije čuvaji so živeli nekaj dni v miru, vse dokler se niso pojavile podgane, ki so začele v velikih trumah napadati majhno čuvajstvo. Čuvaji bi najraje zbežali, a morali so čakati naslednje ladje, ki je pa imela priti na otok šele čez dva meseca.

Na zlatu bi skoraj od gladi umrl

Čikago, julija.

V nekem javnem čikaškem parku so stražniki pred kratkim ponoči našli usmiljenja vredno skupino: moža, ženo in kakšne štiri leta starega otročka, ki so sključeni in stisnjeni drug k drugemu spali na goli zemlji, pod glavno so imeli pa vrečo kamenja. Odvedli so jih na policijo in so jih hoteli kaznovati kot sumljive postopake. Kajpak so moža najprej zaslišali in pri tem je prišla na dan kaj žalostna zgodba.

Stražniki so hoteli v prvi vrsti vedeti, zakaj nosi družina s seboj vrečo kamenja. V svoje presenečenje so izvedeli, da so kamni plod moževega iskanja zlata. Možak se je namreč odločil, da bo poiskal zlato žilo. Po dolgem, trudapolnem iskanju se mu je to res posrečilo. Kamne je natrpal v vrečo in se je podal na dolgo pot, da bi dal preiskati, koliko zlata vsebujejo. Toda pot je bila tako neskončno dolga in družina je porabila že vse skromne prihranke, preden je prišla na cilj. Da ne bi umrla od gladi, je morala berati, spati pa pod milim nebom. Seveda nikomur niti na misel ni prišlo, da bi v račun vzel navadno kamenje.

Ko so na policiji izvedeli za žalostno odisejajo, so iz usmiljenja zbrali potrebno vsoto, da je družina prišla do mineraloškega instituta. Uspeh preiskave je bil čez vse pričakovanje: pokazalo se je namreč, da kamenje vsebuje zelo veliko zlata. Rudnik, last ubogega »potepuha«, cenijo na 200.000 dolarjev.

Trikrat je od mrtvih vstal

Budimpešta, julija.

Ob Blatnem jezeru na Madžarskem živi neki jezerski čuvaj, po imenu Köfecs. Nič posebnega ni na njem, in vendar se ga ljudje izogibajo, kjer je morejo. To pa zato, ker je ta možak že trikrat umrl in spet od mrtvih vstal.

s čolnom odveslala na ribolov, pa se nista več vrnila na otok. Tako je Alsen ostal sam. Lačne podgane so odtlej še huje naskakovale njegovo hišo. Naposled, ko je videl, da mu bodo podgane pojedle ves živež in morebiti še njega samega, je z jarkom ogradil majhen prostor, meril je vsega skupaj nekaj kvadratnih metrov, in tukaj čakal rešilne ladje.

Prenesel je na ograjeni prostor tudi hrano ki mu je še ostala, potlej je pa jarek napolnil s petrolejem. Na tisoče podgan je dan in noč prežalo okrog jarka, a se niso upale preko njega, ker je bil napolnjen s petrolejem. V neprestanem strahu, da ga bodo lačne podgane nekega dne požrle in ko jih je moral vse sestradane gledati dan za dnem, je Pery Alsen osivel in pri svojih tridesetih letih postal takšen kakor starec.

Po dveh mesecih strašnega trpljenja je naposled priplula k otoku ladja, ki je Peryja Alsenja spet odpeljala v Newyork. Preden je pa ladja odpula, se je Pery Alsen kruto maščeval nad svojimi sovražnicami. V enem samem dnevu je zastrupil več ko 50.000 podgan.

Sam rad pripoveduje svoje čudne dogodivščine, kajpak če ga hoče kdo poslušati. Poslušajo ga pa samo tujci, kajti domačini imajo pred njih nekakšen skrivnostni strah.

Prvič je Köfecs navidezno umrl v svetovni vojni. Boril se je na romunski fronti in hkrati z nekaterimi tovariši ga je v strelskem jarku zasulo.

Ze so ga polagali v krsto, tedaj se je pa Köfecs nenadno prebudil in z gromkim glasom zahteval vode. Vsi so zbežali, toda Köfecs se je vseeno srečno rešil in se vrnil domov.

Tedaj pač ni slutil, da se mu bo kaj takšnega še kdaj prigodilo. Nekaj let nato se je pa sprehajal po rojstni vasi, na lepem se je kakor mrtev zgrudil. Zdravnik je ugotovil srčno kap. Dva dni je »mrtev« ležal v krsti, tik preden so ga pa nameravali pokopati, se je pa zbudil in v blaznem strahu skočil iz krste. Od tistega dne so se ga pričeli ljudje izogibati. Krstili so ga mož iz onostranstva in niso več hoteli živeti z njim. Zato se je Köfecs preselil iz svoje vasi v samotno kočico ob Blatnem jezeru in je postal jezerski čuvaj. Za to delo je pa zelo pripraven, ker se ga vsi okoličani tako zelo boje, da nikomur ne bi prišlo na misel, v njegovem okolišču hoditi na prepovedan ribolov.

Te dni se je zgodilo Köfecs pri bližnji isto kakor pred nekaj leti. Spet se je zgrudil, spet so že menili, da je že mrtev, toda spet se je zbudil v življenju. Kakor je videti, smrt res ne mara zanj.

Ena izmed kanadskih peterk je postala kratkovidna

Ontario, avgusta.

Najmlajša izmed znamenitih kanadskih peterk, Marija, mora imeti zdaj eno oko zavezano. Zdravniki so namreč ugotovili, da je na drugo oko kratkovidna. Unaj, da se bo zato, ker je eno oko zakrilo, drugo nekoliko okrepilo.

Osební zdravnik kanadskih peterk je pa izjavil da se ni bati, da bo morala mala Marija nositi naočnike, ker je prav malo kratkovidna.

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Največje polže na svetu imajo prav zanesljivo v Braziliji. Pogosto so ti polži dolgi do 23 cm, njihova jajca so pa tako velika kakor lešniki. Največji deževniki ne žive v Venezueli, kakor ste pred kratkim lahko brali v nekaterih časopisih, temveč v Avstraliji. Marsikdo bi menil, da to sploh niso deževniki, ampak kače. Nekateri so do 3 metre dolgi in debeli kakor cev za zalivanje vrtov. Najtanjše ribe so pa nedvomno jegulje ob kubanski obali. Nekateri teh nenavadnih rib so namreč tako tanke, da bi prav lahko šle skozi šivankino uho.

Najnovejša modna norost so parfumi, ki jih prodajajo v Parizu v raznih nežnih barvah in v vseh možgih vonjih, od jasmína do sivke. Zda si bo lahko vsaka elegantna dama prižgala svojo cigareto z vžigalico v barvi svoje obleke in z vonjem svojega najljubšega parfuma.

Epilog velike perutninske razstave v Traansvalu, v Združenih ameriških državah, se je odigral te dni na sodišču. Sodniki pri razstavi so namreč pozneje ugotovili, da so nekateri razstavljenci pomagali svojim živalim do lepote s kozmetičnimi pripomočki. Tako na primer so grebene razstav-

ljenih petelinov pordečili z navadnim rdečilom za ustnice...

Najkrajši boksarski dvoboj na svetu se je odigral leta 1928. v kanadskem mestu Montrealu. Takoj pri prvem udarcu je Anglež Al Forman pobil svojega nasprotnika knock out. Izračunali so, da je zmagovalac zaslužil 50.000 dolarjev v polmuri sekundi...

Za vlade kalifa Hakema v Egiptu (996—1021) se Egiptanom ni posebno dobro godilo. Kalif Hakem je namreč iz doslej neznanega vzroka izdal kaj čudno prepoved za hčerke svoje dežele. Ta prepoved pravi, da za časa njegove vlade ne sme nobena Egiptanka iz hiše na ulico. Kajpak so se morale njegove podanice tega zakona strogo držati, če niso hotele biti kaznovane. Še danes vidiš na nekaterih egiptovskih hišah dolge, debele vrvi ali žice, viséce iz višjih nadstropij do tal. S temi žicami so Egiptanke vleklo košare z jestvinami, ki so jih jim trgovci prinašali kar pod okna, ker niso smele na trg.

Rimski kralj Hadrian (117—138 pr. Kr.) je bil velik ljubitelj staroegiptovske umetnosti. Pogosto je samo zato potoval v Egipt, s seboj je pa prinesel prekrasne kipe in vaze in jih

Že pred 70 leti

so Vaši predniki kupovali blago za obleke in perilo v znani manufakturni veletrgovini

R. Miklauc - „pri Škofu“

Lingarjeva ulica - Pred Škofljo

Naše geslo:

DOBRO BLAGO, NIZKE CENE, PRIJAZNA POSTREŽBA

Ljubljana

Častne zvezde v Ameriki

Newyork, julija.

Ali hočete kupiti zvezdo, ki se bo imenovala po vas? V Ameriki je to vprašanje v zadnjem času nekaj čisto navadnega. V nekaterih opazovalnicah se je namreč ukoreninila navada, ki sicer nima s pravo znanostjo nobene zveze. Pogosto odkrijejo v svetovju, ki je za nas še tako skrivnostno, nove zvezde. Kadar nekatere zvezdarne odkrijejo kakšno dotelej še neznano nebesno telo, vprašajo bogate Američane, ali hočejo zvezdnemu čuvaju plačati znatno vsoto denarja, v zameno zato bo pa dobila zvezda ime po darovalcu. Dolarski princ kajpak nočejo zamuditi te redke priliko, da bi se ovekovečili v svetovju. Neki bogat bančnik iz Detroita je imel pa pred kratkim hudo smolo. Nekaj dni potem, ko je odposlal svoj ček, je namreč zvezda, ki naj bi nosila njegovo ime, spet izginila v vsemirju. Zato je bančnik

tožil zavarovalnico in zahteval od nje, naj mu vrne nakazani znesek. Iz te tožbe je pa vsa javnost izvedela za trgovino s zvezdami, ki je opazovalnicam zanesljivo dobro nesla.

Narod, ki se veseli svojega izumiranja

Newyork, julija.

Neka ameriška znanstvena odprava je v Venezueli proučevala navade doslej še neznanega indijanskega plemena Yaruro in pri tem ugotovila, da so se Yaruri s trdnim sklepom sami obodili na izumiranje. Pred desetimi leti se je poglavarju prikazala v sanjah boginja Yarurov, mati Kuma, in mu povedala, da so dnevi Yarurov na tem svetu šteti, ker se nebo že pripravlja na njihov sprejem. Yaruri ne smejo sklepati več zakonov in nič več imeti otrok. Poglavar pazi na to, da se njegovi podložniki strogo držijo boginje prepovedi; če pri Yarurih mine mesec brez otrokovega rojstva, konec meseca veselo proslavi; rojstvo otroka pa pomeni zanje nesrečo. Zdaži na svetu samo še 1500 Yarurov; tako bo približno v 60 letih najbrže izginili ves njihov rod.

Godba proti zobobolu

Newyork, julija.

Neki newyorški zobozdravnik si je izmislil praktično novost za tiste, ki jih zdravljenje zob zelo boli. Ta novost je tako imenovani glasbeni zobozdravniški stol. Stol je prirejen tako, da pacient samo pritisne na gumb in že zasliši kar najboljši milo in izbrano melodijo. Poslušaj pa na takšen principu, kakor slišijo gluhi s posebnimi pripravami, ki jim jih vtaknejo v ušesa. Nekateri pacienti so izjavili, da so jih ruvanje zob, zloglasno »vrtanje« in podobne zobozdravniške operacije res manj bolele, drugi so pa postali pri tem še bolj nervozni in so čudežni gumb spet hitro zaprli. Ameriški zobozdravnik si pa od novega izuma obeta lepe denarce.

Reklama za pokopališča v Ameriki

Newyork, julija.

V nekem dnevniku, ki izhaja v Los Angelesu, lahko bralci že več tednov beró tale oglas: »Pokopajte svoje pokojnike na pokopališču Glandal. Zemlja je tam lažja kakor na drugih pokopališčih. Narodite tudi zase grobnico že vnaprej in jo odplačate v desetih mesečnih obrokih. Pomnite, da se življenje začneja šele po smrti!«

Novela „Družinskega tednika“

Skrivnost črnega bisera

Napisal P. Steffan

Prvič sem se vozil po Rdečem morju; bilo je nepopisno vroče. Nekaj neusmiljenega je na tem morju, ki je tako nekam strašno, čeprav je opoldne sinje, zvečer podobno raztopljeno nemu bakru, ponoči pa kakor črnilo. Zadnjo noč, preden je ladja priplula v Aden, smo preživeli med pogovori. Zbrala se je majhna družba in vsakdo je vedel kaj lepega povedati. Kapitan Morand je pripovedoval o svojih doživljajih na Indokitskem, Holandec Hoppe o lovu na tigre, Moreley je molčal, predsednik ene največjih zavarovalnic na svetu je pa v kratkih in odrezanih stavkih pripovedoval o nekaterih čudnih primerih zavarovanja. Naposled je ostal samo še Broomman.

Broomman je bil bogat Američan, velik, vesel in zgovoren mož, kakšnih štirideset let star. Peljal se je na Malako, kjer je imel kositrne rudnike. »No torej,« je dejal in neodločno zavrtel svoj prstan, ki ga je krasil velik črn biser, »nekaj bi že vedel povedati, a ne vem prav — nikoli še nisem o tem govoril...«

»Na dan z besedo!«
»Gre namreč za tale biser,« je dejal Broomman, ko je pokazal na svoj prst. »Dejanje se je odigralo tukaj na Rdečem morju. Morebiti se mi boste smejali, vendar sem prepričan, da moram biti za svoje uspehe hvaležen samo temu biseru. Ne vem, kaj mislite o talismanih in podobnih stva-

reh, a prav tako je zanesljivo, da ima biser neko skrivnostno moč, kakor se jaz pišem Frederick Broomman.

Pred desetimi leti sem poloval po pristaniščih ob Rdečem morju in prodajal postelje. Najbrže se vam bo zdelo čudno, da si lahko človek v teh krajih na ta način služi kruh. Tukaj se namreč zmerom najdejo ljudje, ki bi nad vse radi imeli eno takšnih kovinastih postelj, ki jih izdeluje moja tvrdka; sicer pa nisem knežje živel od svojega zaslužka.

Dotlej sem imel vse svoje življenje smolo. Po lestvi uspehov sem drsel čedalje nižje, dokler nisem naposled obstal v umazanih pristaniščih Rdečega morja kot prodajalec postelj. Prav za prav sem pa tudi sprevidel, da nima smisla boriti se proti smoli.

V Massaui sem srečal Grka, ki mi je prodal tale biser. Vedeti morate, da na majhnih otokih ob afriški obali veliko ljudi išče bisere in se potapljajo ponje.

V neki kavarni sem se seznanil z Grkom in čez nekaj časa mi je povedal, da je trgovcev z biseri. Iz žepov je privlekel majhni culici, in sicer iz vsakega žepa eno. Culici sta bili iz volnenega blaga, na vrhu pa zvezani s koncem niti. V vsaki je bil biser. Na bisere se ne razumem dosti, kolikor sem pa mogel videti, so bili zelo lepi.

Ko je videl, da me vsa njegova zgovornost kaj malo gane, je naposled pri-

vlekel na dan še poslednjo culico, jo varno odprl in vzel iz nje črn biser.

»Tale,« je dejal svečano, »je biser sreče.«

Ponudil mi ga je in jaz sem ga prevračal po dlani sem in tja. Zvok njegovega glasu me je nekam čudno prevzel, čeprav nisem nameraval bisera kupiti.

»Kaj mislite reči s tem, da je to biser sreče?« sem ga vprašal.

»V tem je stara vera,« je odgovoril, »in sam sem že v mnogih primerih doživel čudovito moč tega bisera.« Utihih je, potlej pa s skrivnostnim podarkom nadaljeval: »Če biser povzroči smrt tleh ljudi, prinaša naslednjim lastnikom srečo.«

»In ta biser ima torej na vesti troje človeških življenj?« sem vprašal. Grk je priklimal. »Somalijskega topoljaka,« je dejal, »ki je dvignil z morskega dna ostrigo s tem biserom, in v zadnjem trenutku zagrabil morski pes. Sicer se je njegovim tovarišem posrečilo nesrečnoča potegniti v

čoln, vendar je umrl nekaj minut nato zaradi ran, ki mu jih je zadala morska zver. Njegova roka je še tiščala školjko. Ko so školjko odprli, so našli v njej ta biser. Potlej je prišla v roke nekega Arabca. Zaradi bisera se je poročila z Arabcem neka krasotica; biser ji je ženin poklonil kot poročno darilo. Tri dni po poroki je ženina nevesto zaklal; ko ga je hotela prijeti policija, si je tudi sam vzel življenje.«

Naj se vam zdi še tako čudno: ko je Grk končal svoje pripovedovanje, sem vedel, da moram imeti ta biser po vsaki ceni. Nekakšen čuden čar je vel iz njega; polotil se je in me ni več pustil. Kmalu sem bil trdno prepričan, da bo biser odločal o moji usodi. Vprašal sem za ceno. Grk je zahteval 60 funtov sterlingov, približno 15.000 dinarjev. Imel sem prihranjenih nekaj več ko 50 funtov, ki sem se z njimi hotel vrniti v Ameriko. Naposled sva se zmenila za 45 funtov.

Komaj je pa biser prišel v moje roke, sem že čutil v sebi nekaj kakor novo moč. Da bi se vrnil v Ameriko reven, raztrgan, bos in premagan? To se mi je na lepem zazdelo nemogoče. Z denarjem, ki mi je še ostal, sem kupil vozovnico za Singapur, ker mi je marsikdo dejal, da se tam človek lahko kmalu povzpne. Odtlej mi je šlo po sreči vse, česar sem se lotil. Kakor me je poprej spremljala smola, tako me je zdaj podpirala sreča povsod, kjer sem hodil. Našel sem delo v nekem kositrnem rudniku. Kmalu sem si opomogel, pridobil sem si lastnikovo zaupanje, in v osmih letih sem postal bogataš.

Zdaži se mi lahko smeje, lahko rečete. Trdno sem prepričan, da vse

dolgujem biseru, ki je povzročil smrt tleh ljudi in ki ga zdaj nosim na prstu.

Broomman je utihnil in nas vprašujoče gledal. Ničesar nismo rekli. Njegovo prepričanje, je na nas vse napravilo globok vtis.

Samo Moreley, predsednik zavarovalnic, se je sklonil nekoliko naprej in vprašal skoraj osorno: »Ali si smem prstan nekoliko pobližje ogledati, Mr. Broomman?«

Američan je prstan snel in ga pomolil čez mizo. Moreley je vstal in stopil pod svetilko. Iz žepa je privlekel povečevalno steklo in pazljivo opazoval biser. Potlej je Američanu molče vrnil prstan.

»No,« je vprašal Broomman, »ali ni čeden?«

»Hm...« je zamrmral Moreley, »da, da, kajpak. Zdaži bom pa poskusil še malo zaspati.«

Tudi jaz sem vstal in ga pospremil do njegove kabine. »Ali se vam ne zdi, da je Broomman napravil dobro kupčijo ko je kupil biser?« sem dejal, ko sva prišla do njegovih vrat.

»Kakor se vzame,« je odvrnil Moreley.

Vprašujoče sem zrl vanj. »Broomman je takrat plačal 45 funtov za stvar, ki je v resnici vredna dva funta. Biser je namreč ponarejen. V svojem poklicu sem dobil v roke dosti dragocenosti, da bi jih precenil.«

»Tega mu ne boste povedali?«

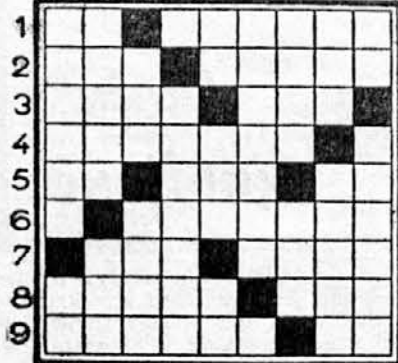
Moreley je skomignil z rameni. »Zakaj neki? Naj ostane v svoji veri. Slaba kupčija in ganljiva pravljica prebrisanega trgovca sta mu vrnila samozavest. Kako pridem do tega, da bi mu to vzel? Človek se mora privaditi na to, da usoda včasih doseže svoj cilj tudi na stranskih potih, to je vse. Lahko noč!«

Križanka in uganke Ali bi se rada poročila?

KRIZANKA ŠT. 26

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed:

Vodoravno: 1. mrčes; glad; 2. domača ptica; železen človek; 3. moško ime; ne grd; 4. fontana; 5. francosko zlato; kača; zaimek; 6. gora v Julijskih Alpah; 7. zaimek; pokrivalo; 8. ples; zaimek; 9. ovoj; predlog.

Navpično: 1. oporekanje; oblika pomožnega glagola; 2. vrsta prebivališča; staroslovansko podzemlje; 3. posoda; otok, ki ga imenujejo v kraj na zemlji; 4. šport; 5. ploskovna mera; star čarovnik; zaimek; 6. vsako leto nov; 7. obljudba; morska riba; 8. orožje; orjak; 9. narobe zaimek; srednjeameriška država.

ZEMLEPISNA UGANKA

Iz zlogov

a, a, bič, blja, bor, ce, ce, če, di, go, gro, i, ja, je, ke, lju, mo, na, na, ni, o, pa, pa, plje, ra, re, sa, se, su, tin, u, va, za, ždin, ži,

sestavi enajst imen krajev v Jugoslaviji. Če jih prav urediš, ti dajo njih začetnice evropsko državo.

POSETNIKA

GRGA ALBINI-NERED

Kaj je ta gospod po poklicu?

RACUNSKA UGANKA

KPNMNP: ML = MMMM

KNP

KNP

KNP

KPM

KNP

KNP

KNP

Nameste črk vstavi prave številke, da dobiš račun, ki se lepo izide. Vsaka črka nadomestuje zmerom isto številko.

PREMIKALNICA

GASTRONOM
KOROSICA
ALMADEN
OPOROKA
BRAMAPUTRA
KANTATA

Premikaj te besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah tri zemljepisna imena iz sv. pisma.

ČRKOVNICA

IT ADEV
OST IPO
DA DESI
ESEDAM
BOLAMZ

MAGIČEN KVADRAT

1. A A A A D
2. E E E E I
3. I J N O O
4. P P P R R
5. R R S S T

Pomen besed: 1. pismo; 2. spevoigra; 3. moško ime; 4. žensko ime; 5. ime nekdanje sultanove palače.

Besede se berejo enake v navpičnih in vodoravnih vrstah.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: Vodoravno: up, mekina, Cop, poraz, itak, ris, nosorog, ep, Lot, Pomegaton, ped Meča, notar, nit, Ararat, ga. Navpično: ušinek, na, potop, porpas, Meta, koledar, ep, rog, Ra, frig, fen, nas, požig, za, sonata.

Skrivalnica: Od samega idealizma nihče ne more živeti.

Magičen kvadrat: rovar, gimnast, Vazov, aroma, ravan.

Zemljepisna uganke: Logatec, Jagodina, Učice, Beograd, Laško, Jesenice, Apatin, Negotin, Apače. — Ljubljana.

Zlogovnica: zanimanje, zmerjanje, lubadar, okolica, mašnik, Ludovik, Jeanita, Evalija, Njemen, izčrpanost, mapiranje, Veronika, etika, sopraga, Laertes, obljudba, Mejnik, Stalim, Erlangen. — Z vromljen: m ve siom se ne boš daleč pripeljal.

Piramida: a, ar, Rab, brat, Tabor, rabota, Tarabot.

Kljub službam, samostojnosti in tako imenovani svobodi, si vsako pravo dekle želi moža in otrok, želi si družine in doma. In vendar marsikatera niti ne ve, da s svojim čudnim vedenjem odbija vse, ki bi se morda potegovali za njeno roko.

V službah, svobodnih poklicih postanejo ženske pogosto kar presamo-stojne. Takšnih žen možki ne marajo; kljub današnjim vihravim časom je ostalo moško srce v enem še zmerom isto: možki si žele nežne, dobre in šibke žene — čeprav mora biti ta žena v mnogih trenutkih prav tako na svojem mestu, kakor je mož sam na braniku za družino in svojo srečo proti sovražnemu svetu. Če se torej spoznaš z njimi, ki bi ti bil ljub in drag za vse življenje, in če spoznaš, da tudi on meni tako, nikar ne govori tako, ko da bi že vse vedela in znala. Obdrži kaj tudi zase. Nikar ne segaj v besedo in ne kaži, da znaš prav toliko kakor oni ali pa še več.

Bodi naravna! Oblači se po svoje in ne tako kakor se oblačijo vse druge. S tem ne mislim, da bodi deset let za modo, toda bolje je, če si nekaj korakov za njo kakor pa pred njo. Moški imajo nekakšen instinkti-ven strah pred prepišanimi pentljami, pred preročnatimi blagovi in pred raznimi modnimi malenkostmi, ki ne vedo njih smisla in pomena. Vsak možki — razen tistih nekaj domišljaj-ovih modnih razkazovalcev — ima rad, da je njegovo dekle sicer čedno, toda preprosto oblečeno.

Če opaziš, da njemu nekaj na tebi ni všeč, takoj odpravi ta nedostatek. Pa bodisi, da je to pričeska, loščenje nohtov, prekratko krilo, ali kar si že bode.

Nikar samo ne govori, temveč tudi poslušaj. In poslušaj pazljivo! Pri tem pa nikar kar venomer ne povešaj oči kakor da se ne zavedaš, da so mu tvoje oči povšeči! Včasih tudi kakšno reci, toda nikar takoj v pričetku ne izdaj, da terjaš od zakona zelo, zelo mnogo. Nikoli zraven realne-ega, praktičnega moškega ne sanjaj o nedosegljivih idealih!

Ne poroči se s premladim moškim! Pazi, da je mož približno iz enake družbe in enakega okolja kakor ti, drugače ne bo soglasja v zakonu. V izobrazbi in po pameti naj te pa prekaša. Potlej boš imela vsaj vzrok, da ga boš lahko občudovala. In vsakemu moškemu je toliko do občudovanja!

Glej tudi na njegov značaj, na njegovo življenjski nazor in na njegovo usmeritev. Če si kolikor toliko močna osebnost, si moraš vsekakor izbrati moža z istim življenjskim nazorom, drugače ne bosta dobro vozila. Če ti je pa čisto vseeno, kaj misli in meni o perečih problemih tvoj mož, če ti ni nikoli do tega, da bi uveljavila svojo voljo, potlej se lahko poročiš tudi s takšnim moškim, ki ima drugačen življenjski nazor kakor ti.

Če hočeš biti srečna, se ne poroči z moškim, ki rad pije, rad kvarta, je ženskar in ima mnogo prijateljev. Rekla boš, da je pred zakonom to težko spoznati. V nekaterih primerih to drži, v mnogih pa ne. Marsikatera ženska ve, da je njen izvoljenec ženskar, toda tolaži se, da se bo pač v zakonu spremenil. Kako bridko se vara! Prav tako je s pijanci in kvartopirci.

Bodi iskrena in odkrita, da ti bo lahko mož čisto zaupal. Pri tem pa ne terjaj, da ti naj vse, prav vse pove. Predvsem pa: ne stikaj po njegovi preteklosti. Stvari, ki jih ne veš, te ne morejo boleti.

V zakonu ne glej edinega izhoda iz položaja, ki se zdaj v njem nahajaš. Nikar si ne dopoveduj, da je zakon izhod iz lepše, boljše bodočnosti, kakor tako radi pišejo v romanih. Zakon je prav takšna borba kakor samostojno življenje, kvečjemu borba z večjo odgovornostjo. Če se boš poročila samo zato, da si boš pomagala na boljše, si boš presneto slabo pomagala. V zakonu prav tako ne boš našla tiste sreče, ki jo iščeš in ki je najbrže sploh ni.

Če hočeš, da boš v zakonu s povprečnim moškim srečna, se nauči trojnega: dobro kuhati, biti potrpe-ljiva in — molčati. Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere.

Četrtek: Vampi s krompirjem.
Zvečer: Čespljeva kaša.
Petek: Grahova juha, marelični cmoki. Zvečer: Krompirjev golaž.
Sobota: Goveja juha z vlivanci, čebulna omaka, pire krompir, govedina. Zvečer: Mlečen zdrob.
Nedelja: Krompirjeva juha, sirni zavitek. Zvečer: Kruh z maslom, kava.

Ponedeljek: Grah z mesom, zabeljen krompir. Zvečer: Palačinke.

Torek: Goveja juha, grahova omaka, pražen krompir. Zvečer: Govedina v solati, čespljev kompot.

Sreda: Ješprenj z graham in kranjsko klobaso. Zvečer: Ocvrte kruhove rezine, kava.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Zabeljena kartijola¹, telečja pečenka, kompot. Zvečer: Cesaarsko praženje, kakao.

Petek: Goveja juha, krompirjev pire, sardelna omaka², ocvrte marelice. Zvečer: Sardelna pasteta, kumare v solati.

Sobota: Goveji zrezki, dušen fižol, pražene hruške³. Zvečer: Okisana goveja ledvica⁴, kava.

Nedelja: Nadevana svinjska preša, pečen krompirček, solata, malinova torta⁵. Zvečer: Telečji jezik v omaki, krompir v solati.

Ponedeljek: Prežganka, ocvrta telatina, solata. Zvečer: Rezine s sekanico⁶, čaj.

Torek: Goveja juha z grizovimi emoki, ohrovt, pečen krompirček. Zvečer: Ocvrti možgani, pesa v solati.

Sreda: Svinjski zrezki, pražen krompir, kisel stročji fižol. Zvečer: Orehove rezine⁷, kakao.

Pojasnila

Zabeljena kartijola¹: Odreži kartijoli storček tako, da ga ostane še za dva prsta. Potlej jo razcepi na nekaj delov in oluplji storčke s špičastim nožem. Kartijolo škuhaj v slani vodi, da bo mehka, odcedi jo, samo nekaj žlic vode pusti zraven. Deni jo v gorko skledo tako, kakor bi bila cela in jo prav dobro zabeli s presnim maslom,

ki v njem zarumeni kruhovih drobtin. Kartijolo lahko potreseš tudi s parmazanskim sirom in zabeliš s presnim maslom.

Sardelna omaka²: Očisti tri sardele, odstrani kosti, zreži meso drobno s sekljačem in ga deni v rjavo prežganje iz masti, ene žlice moke in ene žlice kruhovih drobtin. Zalij to z juho in če hočeš, okisaj z limonovim sokom. Sardelni omaki lahko primešaš tudi dve žlici kisle smetane, potlej je pa ne smeš okisati. Omako lahko zaliješ tudi z vinom in deneš vanjo nekaj limonovih rezin.

Pražene hruške³: Oprži dobre mehke čez pol prerežane hruške na presnem maslu, pokapaj jih z limonovim sokom in jih dobro potresi s sladkorjem.

Okisana goveja ledvica⁴: Zreži ledvico na prav tanke listke in jo deni na razbeljeno mast in nekoliko zarumenelo čebulo. Potresi jo z moko, zalij z juho, prideni soli, popra, majarona in kisa. Vrh ledvice deneš lahko tudi za vsako osebo po eno jajce na volovsko oko.

Malinova torta⁵: Zmešaj dobro 14 dek presnega masla in pet rumenjakov in polagoma pridevaj 14 dek sladkorja, ki odrgni vanj preje limono, dalje 14 dek dobro zmletih lešnikov, neko-

Katera je že kdaj preživela svoj dopust v pidžami s širokimi hlačami, ki se ople-tajo okrog nog in ki se vsak trenutek kam zataknejo, se bo zanesljivo razveselila najnovejše mode v tem pogledu, ki predpisuje na členkih tesno se prilagajoče hlače.

Krasna večerna obleka iz belega tila z bogato krinolino, ki so na njej aplicirane lepe čipkaste pahljace. Zraven spada tudi črna pahljaca z dvema luknjicama, ki hkrati služi za masko in poveča skrivnost okrog lepote.

liko cimeta, dva zmleta dišeča klinčka, trd sneg petih beljakov in naposled 14 dek presejane moke. Speči torto, potlej jo pa po vrhu namaži z malinovo mezgo, vrhu mezge pa deni spenjene smetane, zmešane z vanilijevim sladkorjem.

Rezine s sekanico⁶: Zmešaj dobro osminko kile presnega masla in se-sekljane, prekajene svinjine, telečje pečenke in prekajenega jezika, vsakega osminko kile. Prideni še dve trdokuhani, na majhne kocke zrezani jajci, 1 deko olupljenih, razpolovljenih pistacij, soli in popra; deni na dev v ozko štruco, ki iz nje izdobi sredico, postavi jo čez noč na hlad in jo šele drugi dan razreži na rezine.

Orehove rezine⁷: Mešaj šest rumenjakov z desetimi dekami sladkorja; potlej prideni sneg dveh beljakov, 10 dek stolčenih orehov, 4 deke zemeljnih drobtin, 5 dek nastrgane čokolade in nekoliko stolčenega janeža. To speči v dolgem, namazanem modlu in zreži pecivo na rezine, ki jih posipaj s sladkorjem.

Kakšno blago in kakšne kroje nam je prinesla poletna moda

Poleti je najprijetneje nositi platnene obleke. Letos so platnene obleke zelo moderne. In to pred vsem bele, ker je bela barva za sonce najprimernejša, kajpak nosijo tudi pisane, svetle in temnomodre obleke, kakor tudi obleke medene barve. Moderno platno za poletno obleko ima zlasti to dobro stran, da se ne mečka.

Platnene obleke so ukrojene kar najpreprosteje, da jih laže peremo in likamo. Krilo je nagubano, ali je pa zvončasto ukrojeno. Životek je čisto enostaven, rokavi so pa kratki. Čez obleko nosijo elegantne dame platneno jopico, ki je največkrat svetlejše barve kakor obleka. Če je obleka enobarvna, naj bodo v jopici z volno uvezene pisane cvetlice ali pa razni liki. Pogostokrat je životek obleke iz pisanega, vse drugo pa iz enobarvnega platna.

Tudi svilene obleke so čisto preprosto ukrojene. Krilo je nagubano, bluze so pa kakor moške srajce visoko zaprte in imajo le majhen ovratnik. K pisani obleki se poda jopica ali plašč iz tenkega volnenega žoržeta, ki je tudi preprosto ukrojen in se zapenja samo z enim gumbom.

Vse malenkosti, ki spadajo v žensko garderobo, so zelo pisane. Rokavice, ki segajo do komolca, so iz jelenovine in ciklamne, pomarančne, vijolične ali pa plavičasto sinje barve. Temnim oblekam ustrezajo svetlejše rokavice. Kakršne barve so rokavice, takšen je potlej okras na klobuku: trakovi ali pa šopek cvetja.

Nogavice perilo dežniki

v najboljši kakovosti, po tovarniških cenah, v prodajalnah tovarne

VIDMAR

Pred Škofijo 19
Prešernova ul. 10
Gosposvetska 2
Tyrševa 5, Palača „Slavija“

Preprosta obleka za počitnice iz rdečega organdija, posutega z belimi cvetlicami. Krilo je precej široko, štiri-oglati izrez je obrobjen z belim, nazobčanim robom, žepi so pa dovolj veliki, da vrtnarica vanje spravi malico.

Po ženskem svetu

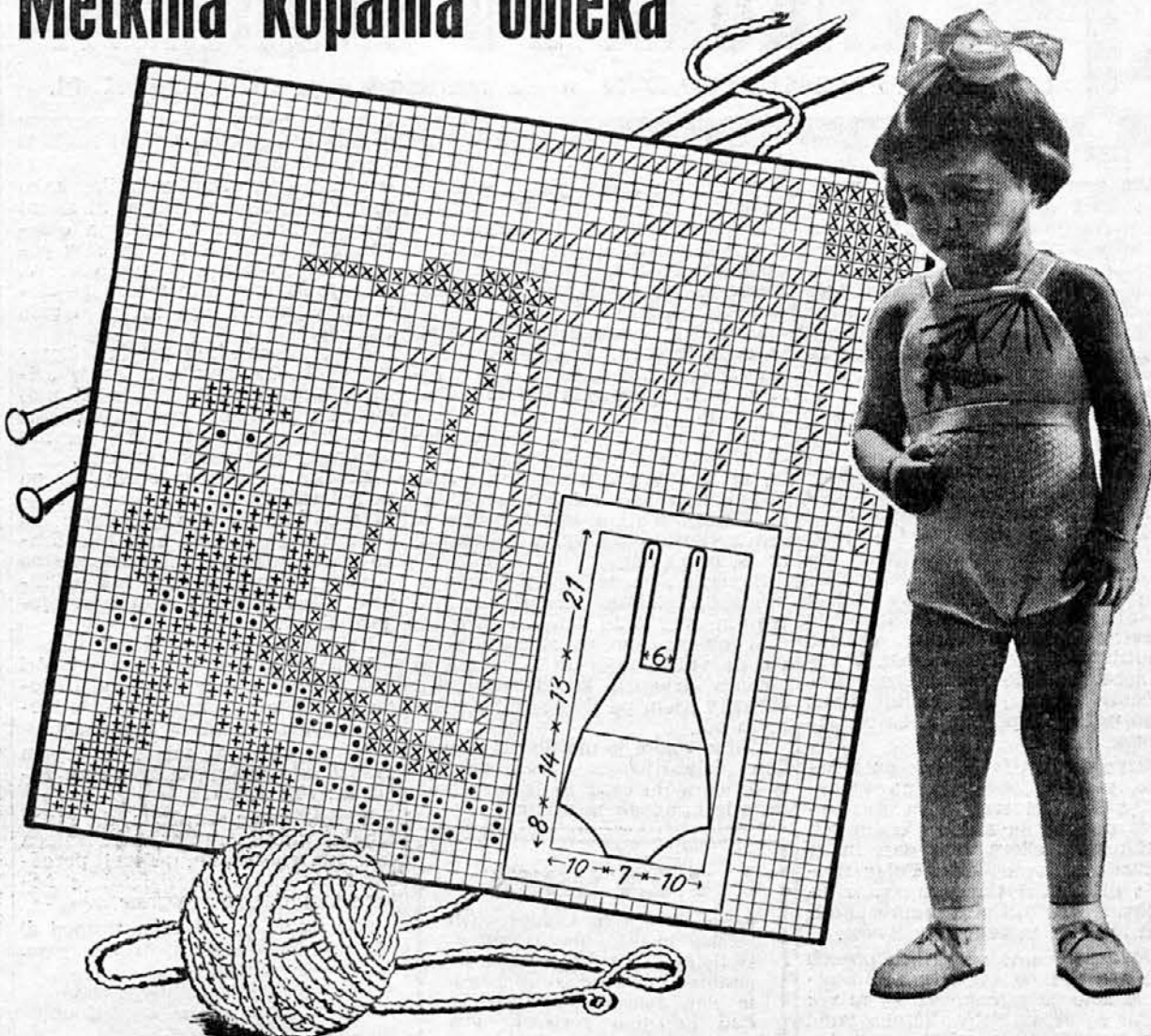
Mednarodno nagrado za najboljši roman — vsako leto jo razpiše neka francosko-belgijska pisateljska komisija — je dobila letos ženska — Makhali-Phalova za svoj roman »La Favorite de Dix Anse«. Makhali-Phalova je psevdonom Pierre Guesdove, ki se je rodila v Cambodji v Zapadni Indiji. Njen oče je Francoz, njena mati pa Cambodjanka. Njen roman podaja živo sliko o življenju indokitske mladine, ki sanja o združitvi zapadne in vzhodne civilizacije. Makhali-Phalova je leta 1933. objavila zbirko pesni »Cambodja«. Sicer pa to ni prvič, da je dobila ženska to važno literarno nagrado. Pred nekaj leti so nagradili Madžarko Jolano Földesovo za njen pariški izseljenski roman »Cesta ribolovske mačke«.

Častna mesta Angležini. V cerkvi Sv. Ivana v Londonu je bila zadnje dni svečana služba božja v spomin na veliko voditeljico sufražetk, Emmeline Pankhurstovo. Westminsterski naddiakon, ki je imel spominski govor, je razlagal, da se gospa Pankhurstova ni borila in žrtvovala samo za pravico glasovanja, temveč za žensko svobodo sploh. Menila je, da svoboda ni življenje, temveč vrata v življenje. V dneh, ko je živela Emmeline Pankhurstova, so naložili na ženska ramena težko breme industrializacije, vendar so ženske ostale za politike kljub vsemu slabši spol. Ona je pa pričela boj za volilno pravico in je pripomogla ženskam do politične samozvesti.

Ženske, ki so dosegle velike uspehe. Na angleški univerzi v Cambridgeu je prvič dobila profesuro ženska. To je miss Dorothy Annie Elizabeth Garrodova. Dali so ji učiteljsko stolicu za arheologijo. Miss Garrodova je vodila izkopavanja pri Gibraltarju, raziskovala v Kurdistanu in na gori Carmel. »Prix Casals«, nagrada velikega špankega čelista je prvič prišla v ženske roke Jacquelin Heuclinovi. Na Danskem je pa imenoval pravosodni minister gospo Bodil Betrupovo za filmsko cenzorico. Nekaj pred tem je prvič dobila mesto tudi v svečeniškem uradu na Danskem neka ženska.

»Kraljevska afriška družba« je podelila svojo srebrno medaljo Margery Perhamovi. Miss Perhamova je znana pisateljica, opisala je afriške razmere, in je članica posvetovalnega vzgojnega odbora za kolonije.

Metkina kopalna obleka

Za tole ljubko kopalko obleko za vašega malčka potrebujete 100 gramov bele kopalne volne in dve petilki št. 3. Za vezenje pa prejeto sinje, temnomodre in rumene barve, ki ne obledi in je pralna.

Plešti začnite spodaj in nasnujte 17 petelj. Pletite zmerom dve levi in dve desni. Na vsaki dve vrsti se vzorec zamenja. 4 vrste pletite naravnost, ne da bi kaj dodejali, potlej pa v prvih desetih vrstah dodajate po eno petljo v vsaki vrsti, v naslednjih 4 vrstah po dve petlji, v naslednjih 6 vrstah po 3 petlje in v naslednjih 4 vrstah po 4 petlje. Tako dobite 69 petelj. Ko je

visoko 22 cm, pletite vse petlje desno 2 centimetra visoko. Odtlej pa pletite po tri petlje na vsaki strani zmerom desno na obeh straneh, ostale petlje pa eno petliko levo, drugo desno. Delo boste zožali tako, da boste snemali v začetku vrste po-treh petljah, ki ste jih pletli desno, na koncu vrste pa prej, preden ste pletli tiste tri petlje. Snemajte pa takole: v prvih 16 vrstah na vsako drugo petliko po eno petljo na obeh straneh. V naslednjih vrstah pa na vsake štiri vrstice snemajte po eno petljo. Ostale petlje pletite eno desno eno levo petljo, in sicer deset vrstic. Nato 15 srednjih petelj snemite,

ostalih sedem na vsaki strani pa pletite naprej za naramnice. Dolge naj bodo 19 cm. Na koncu napravite tudi gumbnico in koničasto zaključite.

Zadnji del pletite prav tako kakor prednjega, a samo 22 cm visoko. Dva centimetra napetite samih desnih.

Ko sta dela gotova, ju najprej z velikim vbodi sešijte, potlej pa še z gostimi. Okrog hlačnice prišijte trak, da se ne bo raztegnilo. Prišijte še dva gumba in hlačke so gotove.

Pisani vzoreček v veržnem vboju, in sicer: tam, kjer je zaznamenovano z x rdeče, * sinje, + temnomodro in / rumeno.

Kako odkritosrečne so mlade Američanke

Znani ameriški ženski list »Gospodična« je pred kratkim razpisal anketo, ki je z njo hotel dognati, kako odkritosrečne so mlade Američanke. Z največ pet sto besedami so morale Američanke ob tej priložnosti odgovoriti na dve vprašanji: »Kaj mora na meni popraviti olepševalna kirurgija in zakaj?«

Udeleženke ankete so morale na kar najlepši način razložiti, zakaj bi rade prestale olepševalno operacijo.

Tista udeleženka, ki bi dokazala največjo potrebo, da se ji polepša obraz in ki bi na anketi zmagala, bi lahko poklicala k sebi najboljšega strokovnjaka iz Manhathana ali kakšnega drugega kirurga, da bi jo polepšal.

Med mnogimi odgovori je bilo tudi neko pismo 72letne starke, ki je prosila, naj ji ozdravijo žleze, da se bo pomladila. Neka črnka iz Detroita, skrbna mati, je želela postati bela in plavalasa. Vrsta študentk je trdila, da so vse tako grde kakor smrtni greh: rade bi se polepšale, ker so najgrše ženske, ki se jih sploh more srečati, tako so vsaj trdile.

Vse te je pa prekosila gospodična Calia Footsova. Zmagala je pri anketi, ker se je popisala čisto natančno. Spisu o svoji grdi zunanosti je dala naslov: »Strašna sem, pa mi je šele 20 let.«

Odgovor, ki je nadkrilil pet tisoč drugih odgovorov, je prišel iz Saint-Louisa. Takole se je glasil:

»Sem strašno grda ženska, številka ena. Moj nos je dolg in takšen kakor kumara. Vrh tega škilim, imam navzven štrleče zobe, rdeče lase, ušesa takšna kakor pahljace in jecljam...«

Pet listov tega pisma je bilo napisanih s podobnimi izrazi.

Urednica časopisa »Gospodična« kar ni mogla verjeti, da je med čitateljicami oseba, ki lahko tako bogato pomaga olepševalni kirurgiji. Zato je takoj pisala gospodični Calii Footsovi, naj ji najprej pošlje nekaj svojih slik, potlej naj pa pride v Newyork.

Gospodična Footsova je morebiti nekoliko pretiravala, prav dosti pa ne, ker so vsi ljudje, ki naj bi povedali svoje mišljenje o njeni zunanosti, enostavno izjavili, da je res zelo grda.

Se nekaj drugih tekmovalk je napisalo dobre odgovore, a Calia Footsova je zmagala zaradi zadnjih besedi v pismu: »Nikoli se nisem pritoževala nad svojo grdo zunanostjo in kakor vidite, mi to še na misel ne pride.«

Zanimivo je, da je gospodična Footsova pravnukinja enega največjih donjuanov ameriške zgodovine, Grahama Yauta, slavnega ljubljence žensk pre-

teklega stoletja, ki se je oženil »samo« šest in dvajsetkrat.

Zdaj bo tudi gospodična Footsova lahko tekmovala s svojim prednikom v ljubezenskih uspehih. Kajti zdaj ima nov nos. Sklavost so ji tudi odpravili strokovnjaki kirurgi, zobozdravniki ji je pa naredil zobe, kakršne imajo hollywoodske zvezde. Naposled ji je pa neki olepševalni strokovnjak naredil tako majhna ušesa, kolikor je le mogel.

Zdaj je gospodična Footsova že podpisala pogodbo z nekim filmskim podjetjem. Igrala bo v filmu, ki bo po njeni želji imel naslov: »Me, grde ženske«.

Prava gostilničarska obleka iz bleščečega belega linona z belim in manjšim črnim predpasnikom, ki še povečata učinek.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

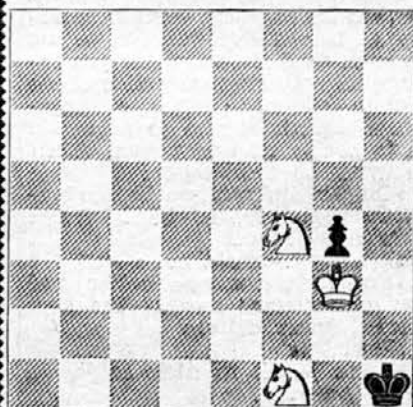
Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica

Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

ŠAH

Problem št. 78

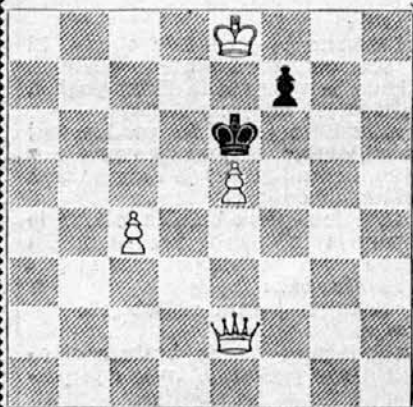
Sestavil Samuel Loyd (1858)

Mat v 3 potezah (B 13)

Problem št. 79

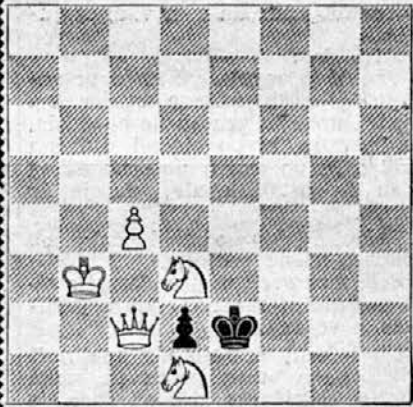
Sestavil W. A. Shinkman (1902)

Mat v 3 potezah (B 45)

Problem št. 80

Sestavil Oskar Blumenthal (1901)

Mat v 3 potezah (B 63)

Kratka partija št. 28

Z nekega turnirja v Brnu

1. d2—d4	Sg8—f6
2. Sg1—f3	e7—e6
3. c2—c4	d7—d5
4. Sb1—c3	Sb8—d7
5. Lc1—f4	c7—c5?
6. e2—e3?	b7—b6
7. Sc3—b5	e6—e5
8. Sf3×e5	a7—a6?
9. Se5—c6	
- Črni se vda.

Rešitev problema št. 76

1. Kf6—e5!	h7—h5
2. Dg1—f2	Kh3—g4
3. Df2—g2 mat.	
1.	h7—h6
2. Ke5—f4	h6—h5
3. Dg1—h1 mat.	

Rešitev problema št. 77

1. Kd2—c2	a7—a5
2. Dc3—c4	a5×b4
3. Dc4—a6 mat.	
1.	Ka4—b5
2. Dc3—c5 šah	Kb5—a6 (a4)
3. Dc5—c6 (a5) mat.	

Če...

Če se vam na nohtih ne vidijo svetli polkrogi, si vselej, ko umivate roke, zdrgnite kožo nad nohti. Ko se manikirate, potopite nohte v milnico in poražite kožico okoli nohtov. Potlej se namažite okrog nohtov z mastno kremo in z majhnim šiljastim predmetom pritiskajte kožo od nohtov, in čez nekaj tednov boste že zagledali svetle kroge.

ČIST BEL OBRAZ

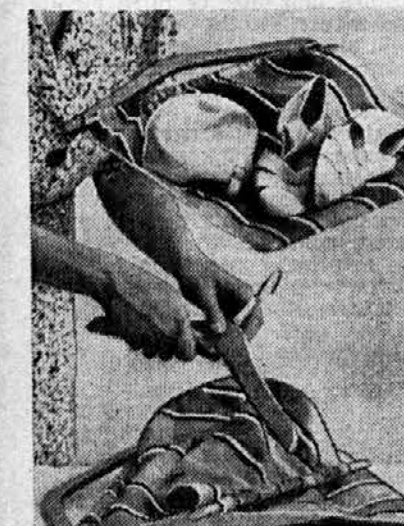
v 10 dneh z uporabo FEMNA kreme proti PEGAM. Suha ali mastna 20.—din. Po povzetju pošljite:

PARFUMERIE BALOG — STARI BEČEI,
Dunavska banovina.

Praktični nasveti

V času vlaganja se kljub pridnemu uporabljanju ščetke, mila in plovca ne posreči odstraniti madežev od sadja. V tem primeru poskusite s pinjenim mlekom; izkazalo se bo kot odlično čistilno sredstvo.

Praktično torbo za kopalne potrebščine si napravite iz kosa platna, kakršnega uporabljamo za ležalnike, in iz dveh obešalnikov, kakršne uporabljamo za obešanje hlač in kril. Od obešalnika najprej odstranite povprečno paličico in jo zašijte v rob torbe. Ko je prav dobro prišta, jo pribijte na zgornji del obešalnika, ki ste mu odvilji kljuko.

18. nadaljevanje

»Oprostite...«
»Prosim ga naj, da mi oprostite?«
»Ne.«
»Naj mu jaz oprostim?«
»Da.«
Sklonila sem glavo in nenadno sem se silno razžalostila. V meni je nastala huda borba, čisto me je prevzela.

S kakšno pravico sme vplivati moja tašča na moja čustva? In Filip je itak zadovoljen, če se ne zmenim zanj. Ta misel me je opogumila. Umirajoči materi pač ne morem odkloniti odpuščanja njenemu sinu. Spet sem jo pogledala in to pot je bil moj pogled odkrit in čvrst, ko sem dejala:

»Obljubljam vam, da bom odpustila Filipu vse, če bo le hotel. Kristjanka sem...«

»Ljubi ga... sirota bo...«
»Reči hočete, naj ga ljubim, naj mu nadomeščam mater? Vse bom storila, kakor želite.«

»Hvala...!«
Zaprta je oči in zdelo se je, da se je pomirila.

Nekaj trenutkov nato so se njeni suhljati prsti spet z vso silo oklenili moje roke.

»Mo...ja hči?«
»Želite mati?«

»Ali ho...češ no...tarja?«
»Radi bi nekaj povedali notarju?«

»Ne.«
Prodirno je pogledala starca, ki je stal ob vnožju njene postelje. Menda je razumel ta nemi pogled, kajti dejal mi je:

»Notar je prišel že pred nekaj dnevi. Dolgo se je razgovarjala z njim, zanesljivo mu je dala kakšno važna navodila.«

»Da, je šepnila bolnica, očitno je razumela starčevo pojasnilo. In njene oči so vnovič poiskale moje.«

»Oblju...bi...«
»Nekaj naj vam obljubim?«

»Nedvomno to, da boste spoštovali njeno poslednjo voljo,« je pripomnil Serge de Louigny.

»Da,« je spet šepnila bolnica.

»Ubogala vas bom, mati in poslušala v vsem,« sem dejala, kajti mračnost tega prizora mi je že legala na dušo kakor mora.

»In... Filip?«
»Povedala bom Filipu, da vas mora ubogati... da sem vam obljubila...«

»Hvala...!«
Vnovič je zaprla oči in če po rahlem gibanju svilenе srajce na njenih upadlih prstih ne bi videla, da še diha, bi po bledici njenega obraza in po ostrih potezah okrog nosu in ust sklepala, da je že umrla.

Dolgo, dolgo sem klečala ob vnožju njene postelje.

Sele moj svak me je skoraj s silo dvignil in me odpeljal v jedilnico k večerji.

Ob taščin postelji sta vse noči bdeli neka usmiljenka in neka mlada bolničarka. Nekaj časa je bdela in stregla usmiljenka, ko se je pa utrudila, je njeno delo prevzela bolničarka. Ker se je moral vsak vrniti k bolniški postelji svoje žene, sem se odločila, da bom jaz prebдела noč ob postelji stare gospe.

Koj ko je začutila, da sem spet stopila v sobo, je zašepetala moje ime. In ko sem se ji približala, so njene roke po odeji nemirno iskale mojih in ko so jih našle, so se njeni koščeni prsti z vso silo oklenili mojih.

»Hči moja... hvala ti, ker si pri...šla.«

»Takoj ko sem zvedela, da ste bolni, je bila prva moja pot k vam.«

»Filip... je da...leč.«
»Daleč je, toda prišel bo. Vsak čas mora biti tu!«

»Ta...ko ga ča...kam...«
»Sreče se mi je krčilo v bolesti ob pogledu na mater, ki je skušala odpoditi smrt samo od svoje bolniške postelje, samo da bo še videla svojega sina.«

Počasi so tekale ure, noč je pričela bledeti, skozi zastrta okna so vdirali prvi prameni dnevné luči.

Charles d'Armons se je vrnil. Zdel se mi je še bolj otožen in žalosten, kakor prejšnji večer.

Njegovi ženi se še zdravje ni nič izboljšalo, zdravnik je celo napovedoval poslabšanje. Nesrečni fant! Bil je čisto iz sebe, kar je pa tudi razumljivo. Tu mu je umirala mati, doma je pa stregla smrt po življenju njegovi mladi, ljubljani ženi...«

Tolažila sem ga, kolikor sem ga mogla. Bila sem že zelo utrujena od bdenja in jokanja in sem mu rada prepustila svoj prostor ob postelji stare gospe.

Moja tašča je proti pričakovanju vseh živela še tri dni. Ta dolga agonija ni bila nikomur v tolažbo, kajti moja tašča je bila ta čas bliže onostranstvu kakor pa nam. In ko je izdihnila, se mi je zdelo, ko da bi se kljub ljubezni vseh ali pa prav zaradi te ljubezni, vsem odvalil kamen od srca. Vsi smo vedeli, da je dotrpela...

OD ZAKONA DO LJUBEZNI

LJUBEZENSKI ROMAN ★ Iz francoščine prevedla K. N.

Bila sem na koncu svojih moči. Moji živci so bili čisto napeti v pričakovanju Filipovega prihoda in srečanja z njim in v pričakovanju pogreba in pogrebnih svečanosti, ki so mi bile od nekaj tako tuje in strašne. In ko sem se nekaj ur po taščin smrti razjokala v svoji sobi, se mi je zdelo, ko da sem se v teh solzah sprostita in ko da sem vnovič zadihala sveži zrak.

28

Na visokem, s črnim krepom pregrnjenem odru, je počivalo truplo stare gospe, drobno in sproščeno v svoji negibni vzvišenosti. Ob vnožju postelje sta dve usmiljeni ženski svoje molitve, sveče so nemirno plapolale in ves prostor napolnjevale s težkim vonjem, ki se je mešal s opojnim vonjem cvetlic, posutih po mrtvaškem odru. V kotu sobe je stalo nekaj črno prevlečenih naslanjačev za vse tiste, ki so prihajali poslavljati se od pokojnice.

Serge de Louigny, oblečen v črno, ves siv, toda vseeno vzravnčan, s trpkimi črtami na starčevskem obrazu, je sedel v enem teh naslanjačev skoraj ves dan in se zahvaljeval za sožalje. Poleg njega, v drugem naslanjaču, sem želela jaz, še vsa bleda od neprespanih noči in joka, in tudi že v črnini.

Dogovorili smo se, da bo pogreb šele dva dni po smrti, zaradi Filipa, ki smo ga pričakovali — in ves ta čas so prihajali groflični znanci in prijatelji, vsi tisti, ki jim je bila pokojna grofica v šestdesetih letih svojega življenja storila kaj dobrega. In teh ni bilo malo.

Morda že dvajsetič tisto jutro so se neslišno odprla velika vrata in spet je nekdo vstopil.

Zakaj sem takoj opazila prav tega prišleca?

Bil je visok in droban. Na prvi pogled sem opazila njegovo ponosno držo, njegovo vzravnano postavo in da bi ga bolje videla, sem se nekoliko obrnila.

Nenadno sem pa začutila, kako sem vztrepetala po vsem telesu, kakor da bi me nekdo prijel za ramo in me na vso moč stresel. Mladenič, ki je vstopil, je z negotovimi koraki stopil k mrtvaškemu odru, potlej se pa neslišno zgrudil na kolena in planil v tih, neutrušen jok, ki ga je včasih prekinilo kratko, kakor otroško ihtenje.

»Filip!« je zavpil v meni neki skrivnostni glas.

Nisem ga videla v obraz, toda tako zanesljivo sem vedela, da je on, da sem čutila, kako je moja bleda lica nenadno pobarvala temna rdečica vznícenja in drugih, nepoznanih čustev.

Vsa iz sebe sem se obrnila k starčku, ki je ves pogreznjen v naslanjač negibno gledal predse. Ali ničesar ne vidi in ne sliši? Ko sem ga pogledala od blizu, sem videla, da mirno in spokojno spi.

Kdo naj bi mi torej potrdil, da

je v to sobo res stopil Filip d'Armons?

Toda, ali mi je bilo treba kakšnega zatrdila? Ali mi ni divje utripanje srca to potrdilo vse bolj, kakor bi mi pa mogel dopovedati človeški glas?

Trenutek nato sem hotela vstati in oditi iz sobe, toda neka skrivnostna moč mi je branila, da nisem niti poskusila storiti kaj takšnega.

Hkrati sem začutila vročo, neukrotljivo željo, da bi se prepričala, ali se morda le ne motim, da bi videla svojega moža v trenutkih največje žalosti, v trenutku, ko je vsa njegova duša vpila po tolažbi in nežni besedi.

Skušala sem se še bolj potopiti v mehko globino naslanjača, potegnila sem črno tenčico nižje na čelo, obleko sem pa si ogrnila čisto do vratu, tako da iz črnine ni gledalo drugega ko droben blede obraz, v njem pa dvoje velikih, začrtih oči.

Tišino v sobi je motilo samo enolično žebiranje obeh usmiljenk in le od časa do časa jo je presekalo ihtenje mladega neznanca.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

S priprtimi očmi sem sledila slehernemu njegovemu gibu, skušajoč v njem spoznati tistega, ki si ga je tako zelo želelo moje srce.

Toda ničesar ni storil. Ni vstal in ni se obrnil. Še nihče mi ni potrdil, da so moje slutnje pravilne. In če bi bil to v resnici moj mož, Filip d'Armons, saj sem ga tako malo videla na dan najine poroke, da ga najbrž ne bi mogla spoznati. Ta misel me je tako presunila, da sem se zganila, ko da bi me nekaj zbudilo.

Tedaj sem se zavedla, da neznanec že dolgo uro kleči pred mrtvaškim odrom in joka. Že dvakrat je vstopil neki služabnik in ga skušal odvesti, toda obkraj ga je prestregla pri vhodu mlada usmiljenka. Takšnega svidenja ne sme nihče motiti!

Za njo, vsega posvetnega prosto žensko, so bil te solze nebesko odrešenje, zame je bil pa ta obupani jok sina ob mrtvaški postelji matere nekaj strašnega. V dno se mi je zasmilil sin, ki ga je zaradi mene gnalo tako daleč v tujino in ki je za svojo krivico, ki jo je bil storil svoji materi in meni, tako strašno trpel.

In ob pogledu na svojo mrtvo taščo, ki je tako zelo hrepenela po

tem svidenju, sem začutila, kako se mi taja ledena skorja, ki se mi je v dolgih letih samevanja oklepala srca in kako se mi v srcu porajajo novo, vroče, nepoznano čustvo, do tega žalostnega, nemočnega človeka, čigar ihtenje mi je trgalo srce.

Naposled se nisem mogla več premagovati. Ta človek, ki se je zvišal v duševnih mukah, je bil moj mož. In pokojnici sem bila obljubila, da ga bom tolažila, da mu bom vse, prav vse odpustila.

In ker sem se zavedela, da ga ne morem spoznati, čeprav se najbrže odleje, ko sem ga videla, ni tako zelo spremenil, sem bila lahko mirna, da tudi on mene ne bo spoznal. Vstala sem, se mu približala in se nalahno dotaknila njegove rame.

Vztrepetal je in se obrnil. Vzel je iz žepa robec in si otrl oči. Nisem ga mogla spoznati. Toda na njegovem mezinu se je blestel droben prstan z granatom.

In ta prstan se mi je na lepem zazdel zelo znan. In spet sem začutila: »To je on!«

Hkrati sem pa opazila, da razen tega prstana, ni imel nobenega drugega na rokah. »Torej poročnega prstana ne nosi,« mi je nehote šinilo skozi možgane.

»Ne smete ostati tako, gospod d'Armons. Vaše sobe so pripravljene. Pojdite k počitku.«

»Ničesar ne potrebujem.«
»Se zmerom ste v popotni obleki. Preoblecite se!«

»Čemu?«
In z brezupnim gibom glave proti postelji: »Prepozno sem prišel! Našel sem samo še truplo... Dovolite mi, da bdim ob njem.«

»Pojdite, vse vam bom povedala... Do poslednjega trenutka je govorila o vas...«

»Morala bi me preklinjati!«
»O, ne! Škrebela jo je samo vaša bodočnost.«

»Uboga moja mati!«
Spet je skoraj planil v jok. Prijela sem ga za roko kakor otroka.

»Bodite pametni, grof d'Armons, pojdite v svojo sobo. Saj se boste lahko kmalu vrnili.« Čeprav sem ga prišla čisto nalahno, je ubogal in se pustil voditi. Počasi sva odšla iz sobe.

Vodila sem ga po hodniku do sob, ki so mu jih bili pripravili.

»Ali je moja mati večkrat povpraševala po meni?«

»V začetku, da. Naposled se je čisto umirila in vas je tiho in mirno pričakovala.«

»Najel sem si letalo, kakor hitro sem mogel... Bil sem ravno v srcu Afrike...«

Bila sem tako ganjena, da bi mu odgovorila, če bi mi dejal:

»Vi ste Renata, moja žena?«
»Da, pričakovala sem vas... Storila bom vse, da boste spet mirni in srečni.«

Toda ničesar me ni bil vprašal. Videla sem, da se ni prav nič čudil, da sem ob njegovi strani, Bil

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše kopališče v Jugoslaviji

zdravi z uspehom
bolezni srca, ledvic, živcev, želodca, nožnih žlez.

Julij, avgust penzion 10 dni din 750.— Vračunano: stanovanje (izvzemši sobe terapije), hrana, zdraviliško take, sobna postrežba ter plina kura — Zdravilnica ter zdravilne kopelji je plačati posebej.

Obširne prospekte dobite na zahtevo pri Putniku ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

je tako pogreznjen v svojo žalost in v svoje misli, da se mu je zdelo, da je prisotnost prav tako nevažna kakor prisotnost služabnikov, usmiljenk in drugih ljudi.

Ob mrtvaškem odru sem se mu najbrže zdel ena tistih nepovabljenih, toda vselej zaželenih oseb, ki so navadno navzočne pri pogrebi, mrtvaških odrih in ki tolažijo svoje s požrtvovalnostjo ne-sebičnih usmiljenk.

Tisto usodno jutro nisem bila za Filipa d'Armons prav nič drugega. Izročila sem ga staremu služabniku svojega svaka, ki je prišel k nam za nekaj dni.

»Tukaj je grof d'Armons, moj prijatelj. Pazite, da mu ne bo ničesar manjkalo, potlej ga pa odpeljite v jedilnico h gospodu Sergeu de Louignyju.«

»Hvala vam,« je dejal grof tiho in odšel s služabnikom.

Videla sem mu na obrazu, da se niti dobro ne zaveda, kaj se godi z njim in okrog njega.

Vsako je hodil jest v obednico, kadar se mu je zazdelo, ne da bi mu bilo kaj mar za druge družinske člane.

To je bilo urejeno zato tako, da so se mogli sorodniki, ki so prišli k pogrebu, nemoteno nastaniti v gradu. Razen tega smo se ogibali velikih obedov za dolgo grajsko mizo, kajti ta dva dni sta bila posvečena nji, ki je počivala zdaj na mrtvaškem odru in ki je še živa tako rada gostila mnogo ljudi okrog svoje mize.

Od tistega dne nisem nič več videla Filipa, kajti prihajala sem v jedilnico šele pozno potem, ko sem slišala, da sta Serge de Louigny in Filip že pojedla.

Ponoči, pri bdenju ob trupu, sva se sicer spet srečala s Filipom, toda zbralo se je že toliko sorodnikov in pogreznila sem se tako globoko v svoj naslanjač, da me ni opazil.

Filip, narobe, je vso noč prebdel ob materinem vzglavju, glavo zakopano v bledih rokah. Dvakrat sem videla njegov obraz, ko je dvignil glavo in se zagledal v obličje pokojnici. Na njem je bilo toliko obupa in toliko žalosti, da sem se stresla ob pogledu nanj. Solze so mi prišle v oči. Proti svoji volji se je zganilo v meni nekaj mehkega od tega moža, ki je moral tako trpeti za svojo krivdo.

O, kako daleč so bile tisti trenutki moji maščevalni načrti! Včasih mi je prišlo, da bi stopila k Filipu, privila njegovo žarečo glavo na svoje prsi in mu šepetala besede odpuščanja in tolažbe. O, povedati mu, da ni sam, da sem ob njem jaz, s tolažilnimi besedami njegove umirajoče matere! O, reči mu vse tiste drobne in tolažeče nezne besede, ki so mi nenadno kar same prikipele na ustnice.

Na srečo so okrog mene stali in sedeli in klečali množestevlini najini sorodniki, tako da sem ostala sama pri mislih in da jih nisem spremenila v dejanja. Bog ve, kako zelo bi se pozneje kesala takšne nepremišljenosti? Kdo ve, kaj bi storil moj mož, če bi se pustila tako zavesti svojim čustvom. Morda bi me odrinil, nejevoljen, da ga motim v premišljevanju. Morda bi me spet ranil z besedami, kakor tedaj? Morda...

Kaj naj bi mu drugega pomenila, kakor mlinski kamen, ki si ga je po nesreči obesil okrog vratu? Bog ve, kako zelo bi me užalil, če bi poskusila spraviti se z njim? In očasih, sredi tega premišljevanja, sem se pričela pozneje iz dna duše zahvaljevati Bogu, da nisem imela priložnosti kaj takšnega storiti.

29

Pogreb je bil ob deveti uri zjutraj.

Oblečena v črnino in zagrnjena v gosto tenčico, sem stopala za pogrebom med obema hčerka svojega svaka. Prvotno bi morala iti za pogrebom s svojo svakinjo, toda ker je bila bolna, sem šla z njenima hčerkama.

Ti dve deklici, sicer dokaj mlajši od mene, sta bili po postavi prav tako veliki ko jaz in če smo korakale skupaj, vse tri skoraj v enakih oblekah, zavite v črnino, je bilo videti, ko da korakajo za pogrebom tri sestre.

Humor in anekdote

Raztreseni Balzac

Balzac, slavni francoski pisatelj, je bil zelo raztresen. Večkrat se mu je zgodilo, da je kaj važnega pozabil in se zato osmešil. Njegov ponos je bila nenavadno lepa ebenovinasta palica s srebrnim ročajem. Toda včasih, kadar je Balzacu le prehuda predla, je morala tudi ta palica romati v zastavljalnico. Vselej jo je pa spet »rešil«, da je niso prodali na dražbi.

Neki večer je prišel Balzac v gledališče in je v garderobi oddal dragoceno palico.

»Petdeset centimov, monsieur,« je dejala vljudno garderoberka.

Balzac je poskočil, ko da bi ga bila pičila kača: »Petdeset centimov? Kaj pa mislite! Še vselej sem dobil zanjo osem frankov!«

V ognju poklica

Dva mlada raznašalca časopisov sta po naključju dobila galerijsko vstopnico za gledališče. Igrali so »Hamleta«. Naša fantiča sta pridrževala dih, ko se je na odru razvijala napeta tragedija. Ko v poslednjem dejanju Hamlet umori Laerta in kralja, ko umre kraljica in naposled še Hamlet sam, se skloni eden izmed fantičkov k svojemu tovarišu:

»Presneto, ti,« zašepče navdušeno, »to ti je bil čas za posebne izdaje!«

Otroško navdušenje

Verica je prvič v življenju dobila majhno zapestno uro. Vsa ponosna jo

je hitro nateknila na roko in ko je zjutraj odšla v šolo, se ni na vratih pozabila obrniti in pogledati, ali kaže njena ura prav toliko kakor domača stenska ura. Res, obedne uri sta kazali točno trideset na osem.

Opoldne, ko se je Verica vrnila iz šole, je veljal njen prvi pogled spet njeni zapestni in veliki stenski uri. In glej, domača ura je kazala polidne, njena ura pa že eno. Vsa vesela steče Verica k mami: »Mama, poglej, kako je moja mala ura izvrstna! Hitreje gre kakor naša stara stenska ura!«

Ni dosti razlike

»Me moderne ženske smo pa res prave sirote. Evi je bilo v raju tisočkrat bolje kakor nam!«

»Ne vem, če bo to držalo. Tudi ti imaš vrt, moža imaš in kakor si pravkar dejala, tudi ti nimaš ničesar obleči...«

Na ladji v viharjem morju

»Ali ste že zajtrkovali?«

»Narobe...«

Ni utegnili

Rožmarinček zelo rad hodi po planinah. Tudi pleza. Nekoč je imel srečo in je padel pet metrov globoko. To je bila senzacija za njegove planinske tovariše.

»Kaj vendar ste mislili, ko ste padli?« ga je hitel vpraševati neki njegov tovariš. »Najbrže ste se spomnili in pokesali vseh svojih grehov, vseh krivic, ki ste jih bili storili, zanesljivo

ste se sprijaznili z vsemi sovražniki in jim odpustili...«

»Nikarite no,« se brani v zadregi Rožmarinček, »saj nisem padel pet kilometrov globoko, ampak samo pet metrov.«

Moški in ženski klobuki

»Gospodična, nekaj vam je padlo na glavo.«

»Gospod! To je vendar moj najnovejši klobuk!«

»Zakaj si pa danes tako slabe volje?«

»Nov klobuk imam, pa je tako trd.«

»Ali te tišči,«

»Tisto ne, toda če se nasmejem, mi pade z glave...«

»Milostljiva, priporočam vam tale klobuk z belim peresom. Pero vas za deset let pomladi.«

»Res? Potem pa hitro na klobuk še eno belo pero!«

Kupec v trgovini pomeri dvanajst klobukov. Pri trinajstem se ustavi in meni:

»Ta mi je všeč, tega mi zavijte.«

Prodajalec: »Oprostite, gospod, toda to je vaš stari klobuk.«

»Ali si opazil, da imajo zdaj ženske nekakšno čudno bolezen v glavi, najbrže glavobol?«

»Kdo ti je pa to dejal?«

»Nihče, toda vidim jih, kako že mesec dni hodijo obvezane okrog.«

Naš Kotiček

ČE OTROK ZBOLI...

Trikat po osem ur
mi je srce bolešno drhtelo,
ker sem te morala bolno pustiti doma
in oditi na delo.

Bolj kot brenja strojev
so mi bila ušesa tvojega glasu polna,
tvojega nežnega glasu, ki je stokal:
»Mamica, jaz sem pa bolna!«

In vmes je bilo troje noči,
ko me je v njih v dno duše skelelo,
ker sem se bala zate ko za dragoceno
čvetje,
da mi ne bi zvenelo.

Ko je četrti pa zora
se skozi okno prismehtljala,
mi je njen odsev na tebi povedal,
da spet si zdrava.

Strečna sem takrat
te poljubila na speče čelo,
in po strahu polnih dneh
mirno odšla na delo.

Erna Starovasnikova

DOGODEK NA SVATBI

Nedavno sem bila na svatbi, ki mi je ostala posebno v spominu. Po navadi je »ohceta« zmerom vesela. Godec igra same okrogle, pleše pa staro in mlado. Mize so obložene z dobro jedjo in tudi sladkega vina ne primanjkuje.

Proti jutru so skoraj vsi pospali. Prebudili so se pozno dopoldne. Ker je moja dva strica zelo žejala, sta stikala po sobi za pijačo. Na tetini omari sta našla neko steklenico. Misleč, da je liker, je prvi poskusil in vzkliznil: »Imeniten liker!« in noudil drugemu. Tedaj so vsi planili v smeh in kmalu se je vsa hiša tresla od smeha. Strica sta pila namesto likerja — kolonjsko vodo.

Stanka Praznikova

Tole prebereš v eni minuti

V tej minuti v Newyorku in na svetovni razstavi...

... 5.000krat zazvoni telefonski zvonec;

... znaša teža denarja, ki ga zmečejo ljudje v telefonske celice na newyorški razstavi, dobre štiri kile;

... si Newyorčani izposodijo v javnih knjižnicah 20 knjig;

... pojedjo v Newyorku 225 kil presnega masla, okrog 4.000 jajc in 720 kil mesa;

... stane broadwayska razsvetljava (Broadway je središče Newyorka), znana po vsem svetu, okrog 8.000 dinarjev;

... steče v newyorške odtočne jarke 3.000.000 litrov umazane vode;

... popijo Newyorčani 4.000 vrčkov piva;

... zmečejo v poštne nabiralnike 10.000 razglednic in pisem;

... porabi Newyork 10.000 kilovatov elektrike in 27.000 kuhičnih metrov plina.

In minuta je minila

* Film v nekaj vrstah

Tri dekletca so zrasla se imenuje najnovejši film Deanne Durbinove. V njem igra Deanna svojo prvo ljubezensko vlogo.

Zena Frederika Marcha, gospa Marchova je povedala radovednim hollywoodskim novinarjem, da njen mož vsak večer, preden leže, pobožno moli. Pred je seveda čisto iz sebe zaradi tolikšne indiskretnosti.

Sir Robert Vansittart, zunanje politični svetovalec angleške vlade, je na-

Po mnogih bombnih atentatih so Londončani dobro poskrbeli za svojo varnost. Na postajah natanko preiščejo vsi prtljago. Naša slika kaže prizor z Viktorijine postaje, kjer je pred kratkim eksplodirala bomba.

pisal dialog in pevske vložke za film 'Bagdaski lopov'.

Franzi Glaserjeva, še zelo mlada Avstrijka riše kostime za najnovejši Schubertov film 'Serenada'. Glavno vlogo v njem bo igral Jean Boyer, doslej še neznan igralec.

Danielle Darrieuxova, slavna francoska filmska zvezda, bo nastopila v ljubki novi komediji: 'Utrip srca'. Igrala bo mladoletno, srčkano — tatco, ki jo ljubezen spet privede na pravo pot in — kajpak — v varen zakonski pristan.

Doslej so že filmali tele slavne romane: Herve Allen: 'Anthony Adverse', Cronin: 'Citadella', Pearl Buck: 'Dobra zemlja', Louisa m. Alcotts: 'Little Women', Dickens: 'David Copperfield', Mark Twain: 'Tom Sawyer', Defoe: 'Robinson Crusoe', Dumas: 'Grof Monte Cristo', Scott: 'Ivanhoe', Viktor Hugo: 'Les Misérables', Stevenson: 'Otok zakladov', Wallace: 'Ben-hur'. Nekaj teh filmov smo videli tudi v Ljubljani. Največ dobička je bilo pri vefilmu 'Ben-hur'.

Septembrska politična kriza je dobila svoj odmev tudi v filmu. Dva nova filma, ki spominjata na napete čase v laskem septembru, sta: 'Rappel immédiat' (Nenaden vpoklic), in pa 'Terre d'angoisse' (Zemlja groze), ki opisuje neko epizodo iz svetovne vojne. Film po slavnem romanu ameriške pisateljice Margaret Mitchellove 'Ko da bi veter odpihlil', so že pričeli vrti. Glavno vlogo igra Clark Gable in

V Španiji so se morali Španci med državljansko vojno kajpak odpovedati svoji najljubši igri — bikoborbi. Zdi se pa, da so med tem dolgim časom toreri prišli nekoliko iz vaje, kajti pri zadnjih bikoborbah v Madridu je zmagal bik in nasadil na robove težko ranjenega torera.

Le strugar zna izstružiti kroglo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinsko milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda — in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

Pred 25 leti...

Kronološki pregled dogodkov po sarajevskem atentatu

Po podatkih iz diplomatskih arhivov
Nadaljevanje

3. avgusta

Ob 7. zjutraj sporoči belgijska vlada, da se bo »v vsem sredstvu uprli napadu na svoje ozemlje«.

Nemčija napove Franciji vojno (ob 18.45), češ da je neko francosko letalo bombardiralo Nürnberg. Angleški parlament odobri mobilizacijske kredite.

Nemške čete vdre v Belgijo.

Italija izjavi, da ostane nevtralna.

4. avgusta

Nemčija napove Belgiji vojno. Na seji nemškega državnega zbora glasujejo socialisti za vojne kredite.

Britanski poslanik protestira v Berlinu proti kršitvi belgijske nevtralnosti in izroči nemški vladi ultimatum (ob 17.). Nemška vlada ultimatum zavrne. Poslanik zahteva potne liste.

Ob 23. vojno stanje med Anglijo in Nemčijo.

Prekinitev diplomatskega razmerja med Nemčijo in Srbijo.

Italijanski poslanik v Berlinu izjavi, da bo Italija ostala nevtralna.

USA, Romunija, Norveška, Švedska in Švica proglašajo svojo nevtralnost.

5. avgusta

Ob 0.15 napove Anglija vojno Nemčiji. Lord Kitchener postane vojni minister.

Crna gora napove Avstro-Ogrski vojno.

6. avgusta
Avstro-Ogrska napove vojno Rusiji.

7. avgusta
Nemci osvoje Liège (Lüttich). Francozi vkorakajo v Alzacijo in zavzamejo Altkirch. 1. ruska armada (Rennenkampff) prekorači nemško mejo.

8. avgusta
Začetek srbske ofenzive v Bosni. Kitajska izjavi, da bo ostala nevtralna. Francozi vkorakajo v Mulhouse, Švica mobilizira.

9. avgusta
Nemčija ponudi Belgiji mir. Francoska vlada pozove avstro-ogrsko poslanika, naj se jasno izreče za stran namer svoje vlade.

Polet brez kril in letala: s kamero moremo narediti kar najbolj neverjetne posnetke, kajpak, če jo pravilno postavimo. Na sliki vidimo navaden skok s skakalne deske, toda tako spretno fotografiran, da je videti manj kot skok z letala.

Izpolnjevanika, glej 12. stran!

Spodobl se...

Zakaj pa ne na cesti?

»Zakaj pa ne bi jedel po cesti, če sem lačen?« vprašujejo trdovratno nekateri zagovorniki širokogrudnega bonton. Nismo diakocepci, toda če imamo trohico zdrave pameti in dobrega okusa, bomo priznali, da na cesti jesti ni spodobno in ne — okusno. Kaj pa, če bi vse svoje intimne potrebe opravljali na cesti?

Na cesti lahko liže sladoled, nikakor pa ne moreš jesti po cesti klobas z gorčico. Izjeme so dovoljene samo o posebnih priložnostih, na raznih izletih itd. Toda tudi tedaj si poiščimo skrit kotiček, da nam ne bo mogel vsakdo gledati pod zobe.

Kaj bi bilo, če bi si kdo na cesti pričel ščetkati zobe? Ali pa čistiti obleko ali lase? Zanesljivo bi ga vsi debelo gledali. Jest na cesti je pa prav tako kakor da bi si na cesti čistili obleko ali kaj podobnega. Ali zdaj razumete, zakaj je nespodobno, če mlada dama po cesti z imenitnim tekom mlati kos kruha?

PRIPOVEDUJEJO...

...da je bil francoski kralj Ludovik IV. tako vljuden, da se je odkril na dvoru vsaki dvorni dami, ki jo je srečal;

...da je ameriški pisatelj Prescott vsako jutro štel do dvajset. Če pri dvajsetih ni vstal, je plačal svojim služabnikom 10 centov kazni;

...da je angleški pesnik Landor bil nekoč tako jezen na svojega kuharja, da ga je zgrabil in vrgl skozi okno na vrt. Videč, kaj je storil, je prestrašen vzdihnil: »Čisto sem pozabil na vijolice pod oknom!«

...da je kipar Browning vklesal v kip vsako žensko, ki je igrala v njegovem življenju kakšno važno vlogo. Kipe teh 'Dulcinej' je razstavil po vrtu svoje hiše.

...da je bil konjeniški častnik Johann Printz, ki je pred 300 leti ustanovil švedsko kolonijo v Delawaru v Ameriki, tako debel, da je le s težavo dobil v raznih armadah, kjer je služil, kakšnega primerne konja. Služil je v poljski, finski, nemški, italijanski armadi in je naposled umrl zaradi padea s konja.

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev zelišč, odnosno »Hersan čaja«, mešanice posebnih zdravilnih zelišč po predpisu doktorja R. W. Pearsona, šefa zdravnika v Bengaliji (Angl. Indija).

Po dolgoletnih izkustvih je določena vrednost »Hersan čaja«, in sicer z nedvomnim uspehom

pri boleznih: pri poapnenju arterij, pri boleznih krvnega obtoka, ženskih boleznih, med menstruacijo (mesečnim perilom), pri migreni, revmatizmu, boleznih ledvic in jeter, motnjah v želodcu, pri zastrupljenju, zapeki, protinu, črevesnih boleznih, hemeroidih, pri splošnem in prenaplenu debelenju, zoper zgago. — »Hersan čaj« se dobi v vseh lekarnah. Vzorec Vam pošlje brezplačno:

RADIOSAN, ZAGREB, Dukljaninova 1
Reg. št. 14.001/1935

HERSAN

Gospod Subito...

...kot frizer

Stephen King-Hall in njegovo dopisovanje z Nemci

Commander King-Hall, ki je postal zadnje tedne znan zaradi svojih pism nemškim državljanom, je te dni sprejel nekega švicarskega časnikarja, ki ga je intervjuval. King Hall je poudaril svojo veliko povezanost s Švico, saj je kot deček tri leta užival njeno gostoljubnost v neki zasebni šoli. Odtlej je bil King Hall nešteto krat v Švici.

Med vojno je King Hall služil kot poročnik na poveljniški ladji »Southampton«, ki se je udeležila večine pomorskih bitk v Severnem morju. Na koncu vojne je pripadel 11. podmorniški skupini v Harwichu. Leta 1919. so ga določili za posebnega odposlanca na Daljnem Vzhodu. Od 1. 1925. do 1927. je bil dodeljen štabu admirala sira Rogerja Keya kot poročevalski častnik sredozemskega ladjevja, nato je služil kot torpedni častnik na bojni ladji »Repulse«, dokler ni bil leta 1929. imenovan za poveljnika. Po letu dni službe pri poveljstvu je odstopil, da bi se pri »Kraljevskem inštitutu za mednarodna vprašanja« bavil z mednarodnimi problemi, ki so ga že od nekdaj posebno zanimali.

Od njegovega odstopa iz aktivne službe pomorskega častnika je King Hall izdal dvajset knjig. Ena izmed njih, ki je zbudila veliko zanimanje, se bavi z »Britansko obrambo«, druga s položajem na Daljnem Vzhodu, tretja s pomorsko tehničnimi problemi. V teku desetletnega publicističnega udejstvovanja je imel King Hall več ko sto radijskih govorov o mednarodnih vprašanjih in je izdal nekaj sto časopišnih člankov.

Najzanimivejši je pa časopis, ki ga je sam ustanovil, »News Letters«. Podjetje je ustanovil leta 1936. z enim samim nameščencem in 600 naročniki. Danes šteje njegovo podjetje 37 nameščencev in 52.000 naročnikov, ima lastne poročevalce, raztresene po vsem svetu. Njegovi »K H News Letters« so tednik, ki ga od prve do zadnje vrstice napiše King Hall sam, tiskajo in razpošiljajo ga pa v lastnih prostorih. King Hall velja danes za enega najboljših angleških časnikarjev; obiskujejo ga visoke in najvišje osebnosti, ima visoke in najvišje zveze in »Fleet Streetom« je v najboljšem razmerju. Pogosto prinašajo »K H Letters« novice, ki za več dni, da, celo za več tednov pozneje izidejo v velikih dnevnikih in zbujajo senzacijo.

Pred nekaj tedni se je torej poveljnik King Hall odločil, da bo svoj časopis razširil tudi v Nemčijo. Dejal si je, da mora najti sredstva in pota do nemškega srednjega sloja in ga hoče čim boljše seznaniti z angleškim stališčem. Svoje »News Letters« je izdal v nemščini, jih natisnil v posebno majhnem tisku in na posebno tankem papirju. Priskrbel si je nekaj tisoč naslovov ljudi izmed nemškega srednjega sloja in je nanje naslovil svoja pisma. Kakor znano je bila nemška uradna in poluradna reakcija kaj odločna: dr. Goebbels se je zdelo vredno truda, da je poveljniku King-Hallu odgovoril v glasilo »Völkischer Beobachter«. Razen tega so King-Halla že šestkrat napadli po radiu. Naposled so o tem poročali tudi londonski časopisi, češ da je proti temu najprej protestirala vlada, nato je pa še britanski poslanik v Berlinu prošil londonsko vlado, naj posreduje, da bo King Hall prenehal pošiljati svoja pisma v Nemčijo, ker je sicer angleško-nemško zblizanje nemogoče.

Če je nemška vlada protestirala pri angleški vladi, mu je to prav malo mar, kajti svoja pisma pošilja popolnoma neodvisno od kakšnega urada in nastopa zgolj kot zasebnik.

Tega mu ne more nihče ubraniti. Zato si tudi ne more predstavljati, tako namreč trdi, da bi ga angleška vlada na kakršen koli način skušala pripraviti, da bi ustavil svoje pisanje v Nemčijo. Časopišna poročila namreč niso bila resnična, kajti vlada ni napravila niti enega koraka, da bi nanj vplivala, zato brez strahu nadaljuje svoje delo.

Na vprašanje, koliko »News Letters« v nemščini je doslej poslal v Nemčijo, je poveljnik Hall odgovoril: »Neki pariški časopis je pred kratkim trdil, da je bilo 100.000 izvodov. To bo najbrže tudi držalo.«

Na drugo vprašanje, kako izbira nemške naslovljence, je King Hall dejal: »Skrbim za to, da najprej pridobim uradništvo. Potlej hočem vplivati na srednji sloj. Ljudi, o katerih vem, da pripadajo komunistični opoziciji, če o tej v Nemčiji sploh lahko govorimo, ne maram pridobiti. Nočem, da bi mi očitali, da imam opravka s komunisti.«

Na vprašanje, kako je dobil nemške naslove, je King Hall odgovoril: »To mi ne dela nobenih težkoč. Delno jih

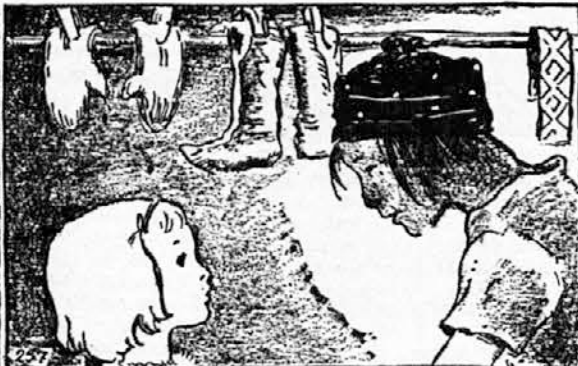

Snežna kraljica

49

»Fot, fot,« se je slišalo gori v zraku. Vso noč so se iskrieli najlepši sinji severni ognji. Po-

tem sta prišla na Finsko in potrkala na dimnik Finke, ki ni imela niti vrat. Kako je bilo

vroče tam notri; žena je skoraj naga hodila po koči. Majhna je bila in pri tem še vsa umazana.

Odpela je obleko male Marjetice, slekla ji rokavice in sezula čevlje, ker bi ji bilo drugače

prevroče, severnemu jelenu je pa položila kos ledu na glavo in prebrala potem sporočilo, napi-

sano na suhi ribi. Trikrat ga je prebrala, da ga je znala potem

na pamet, in vrgla ribo v lonec za juho, saj je bila riba še do-

bra in ženska je znala vse porabiti.

50

Zdaj je povedal severni jelen najprej svojo zgodbo, potem pa zgodbo male Marjetice. Finka je mežikala s pametnimi očmi, rekla pa ni ničesar.

»Tako pametna si,« ji je rekel severni jelen. »Vem, da znaš

vse vetrove sveta privezati na eno nit. Če razveže mornar en voz, dobi dober veter, če razveže drugega, začne hudo plhati, če razveže tretjega in četrtega, pa zadivja vihar, da se

podirajo gozdovi. Ali ne bi dala mali deklici pijače, da bi bila močna za dvanajst moških, da bi premagala Snežno kraljico?»

»Moč, kakršno ima dvanajst mož,« je rekla Finka, »da, to bi precej pomagalo.« Potem je šla, privlekla izza deske veliko zvito kožo in jo razvila. Na njej so bile napisane čudežne črke in Finka je brala, da ji je pot tekla s čela.

Severni jelen je tako zelo prošil za malo Marjetico in mala Marjetica je gledala Finko s tako prosečimi in solznimi očmi, da je začela še ona mežikati s svojimi. Potegnila je severnega jelena v kot, kjer mu je dala

spet novega ledu na glavo in mu šepnila:

»Mali Karel je še zmerom pri Snežni kraljici. Tam je z vsem zadovoljen in vse mu je všeč. Misli, da je na najlepšem kraju sveta. To pa zato, ker je dobil

majhen steklen drobec v srce in majhno zrno v oko. To dvoje je treba najprej izdreti, drugače ne bo nikoli človek in Snežna kraljica bo ohranila moč nad njim.«

Dalje prihodnjč.

Nadaljevanje iz 1. stolpca

dobim iz Nemčije, delno pa v Londonu. Davi me je nekdo obiskal in mi ponudil 3000 naslovov iz Nemčije. Pravkar jih v upravi urejajo.«

Na vprašanje, kako spravi pisma v Nemčijo in se v tako velikem številu, ko so nemške oblasti zanesljivo zelo stroge pri nadzorovanju, je odgovoril:

»To naj ostane moja skrivnost. Če bi pa slišali, da angleška letala mečejo pisma iz zraka, potlej ste lahko prepričani, da je to gola izmišljotina.«

Kaj je vsebina »K. H. pisma«, ki je nanje nemško propagandno ministrstvo odgovorilo v stolpcih glasila »Völkischer Beobachter«? Na to vprašanje je poveljnik King Hall potisnil časnikarju en izvod v roke. Vseboval je izveček iz govora lorda Halifaxa, ki je v njem pojasnil angleško stališče do spora zaradi Gdanska. Nadalje izjave političnega značaja o najnovejših dogodkih v Evropi, ki jih lahko vsak dan beremo v angleških časopisih, naposled pa še britansko ogorčenje zaradi nemškega vkorakanja v češkoslovaško in podobno. Na koncu King Hall ugotovi, da raji zmerom stavlja zahteve; zdaj bo naposled tudi britanski narod stavljal zahtevo in ena prvih bo, da mora biti konec politike moči in groženj, krize, strahu in strahovanja drugih narodov. Nič senzacionalnega torej, temveč zgolj pobljanje tistega, o čemer govorijo ministri in politiki, kar časopisi vsak dan tiskajo in o čemer premišljuje na tisoče in tisoče ljudi.

»Če boste pisali o svojem obisku pri meni, potlej bralcem povejte, da vse to delam samo zato, da bi služil miru in sporazumu narodov. Kot aktivni častnik sem se udeležil cele svetovne vojne in se je bom spet udeležil, če bo prišlo do nje. Toda vojno moramo preprečiti in najboljša pot k temu je, da povemo nemškemu povprečnemu državljanu resnico.«

To je namen mojega pisanja...«

S tem se je poročevalec poslovil od poveljnika King-Halla, ki je nadaljeval vsebino drugega pisma.

»Priatelj, zdaj bom zaključil to drugo pismo, na vas naslovljeno. Zagotavljam vam, da je odločitev na koncu vseh koncev od vas odvisna. Če bi hotela Nemčija sodelovati pri gradnji miru, potlej bi uživali vsi mir in blagostanje, kakršnega še ni videl svet. A povedati vam moram eno: vse je odvisno od besedice odkritosrčno.«

Stephen King-Hall.

P. S. — Na svoje prvo pismo sem dobil že lepo število odgovorov. Vse lilo me bo, če jih bom dobil tudi na drugo pismo. Samo s pomočjo sporazumov v naših obojestranskih stališčih bomo prišli do rešitve političnih razlik med našima narodoma. St. K.-H.»

Konzerviran kruh

V sedanjem stoletju tehnike uporabljamo vse mogoče konzerve, ki o njih naši predniki niti sanjali niso. V pločevinastih škatlicah ne konzerviramo samo rib, mesa, mleka, zelenjave, sadja, jajc in sira. Danes smo dobili najvažnejšo konzervo, konzerviran kruh, in sicer kruh brez skorje.

S poskusi te konzerve se bavi higienski zavod v Magdeburgu, njen iznajditelj je pa profesor Pfannenstiel. Pri njegovih poskusi mu kajpak pomaga pekovski mojster. Kruh, ki ga umesijo s kvasom, dajo v pločevinasto škatlico in ga pustijo, da se enkrat vzhaja, v 32 do 36 stopinj Celzija topli vodi. Potlej ga hermetično zaprejo in dajo v peč, kjer se peče dalje kakor navaden kruh, a pri nižji temperaturi, namreč pri 120 do 125 stopinjah Celzija. Ugotovili so, da je tako konzerviran kruh užiten še po šestih mesecih.

Zanimivo je vedeti, kakšni razlogi so ljudi privedli do tega, da tudi kruh konzervirajo. Iznajditelj konzerviranega kruha pričakuje, da bo ta kruh igral posebno važno vlogo v vojni. Takšen kruh namreč lahko dolgo vzdrži. Razen tega trdijo, da je kruh v tej konzervi popolnoma higieničen, česar ne moremo trditi o kruhu, ki ga danes uporabljajo v vojski. Profesor Pfannenstiel dalje trdi, da takšna konzerva dobro služi tudi v primeru nesreč, pri znanstvenih ekspedicijah in podobnem, ker ga lahko brez nevarnosti vržejo z letala. Razen tega se z njim veliko prihrani. Konzerviran kruh ne izgubi na teži, a ker nima skorje, ga tudi nič ne odpade.

Konzerviran kruh ne izgubi normalnega okusa kruha. Edina ovira je pri njem cena; kruh je namreč nekoliko dražji od navadnega pekovskega kruha.

(»Lidové Noviny«, Brno.)

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

5. nadaljevanje

Ko je Bronson zapustil svojo žrtev, se mu je noga vjela v robidje, da je zdrsil, izgubil ravnotežje in telebnil po tleh, se zvalil po obronku in se z glavo v svojo zadel v drevo. Izgubil je zavest in si celo nekoliko pretresel možgane. Tako je obležal, še zmerom s prazno puško v rokah. Na ta način je postal glavna obremenilna priča svojega lastnega zločina. Tako trdi obtožnica.

Anthony je umolknil in počasi izpraznil kozarec.

Tudi Dyson in Flood sta molčala, Floodov pogled se je bil kar prisel na Anthonyja. Oči njegovega tovariša so bile pa menda trdno zaprte. Vzlic temu pa na njegovem obrazu ni bilo videti niti sledu zasanosti.

Anthony je odložil kozarec. Čez nekaj časa je nadaljeval:

»Zdaj pa še k nadaljnjim dokazom o Bronsonovi krivdi. Ko ga je orožnik še vsega omamljenega preiskal, je našel v njegovem žepu listek in na njem nekaj vrstic z Blackatterjevo pisavo. Listek je imel datum prejšnjega dne. Sporodilo se je glasilo: »Sestaniva se, da enkrat za vselej urediva zadevo. Če mislite, da me boste vlekli za nos, se motite. Pridite jutri zvečer ob desetih na prvo jaso v Bellovom gozdu, J. Blackatter. Ni bilo dvoma, da je pismo res napisal Blackatter. Priznala bosta, da je ta prvi dokaz zelo otežujoč. Drugi dokaz pa je bil ta, da je prišel Blackatter tisti večer prvič po dveh mesecih spet v Bronsonovo gostilno. Po njegovem poslednjem obisku pred dvema mesecema ga je Bronson vrgel na cesto in mu zagrozil, da mu bo pokobil vse kosti, če se še kdaj prikaže. Po izpovedi treh prič pri razpravi je Bronson takrat rekel, da bo dedca ubil, če bo še kdaj prestopil prag njegove hiše, in da bo s tem samo napravil vsej vasi veliko uslugo. Priznati morate, da je to precej nevarna pripomba, čeprav morda ni bila resno mišljena.«

Dysonove oči so ostale zaprte. Njegove drobne ustnice so se komaj premaknile, ko je vprašal:

»Zakaj je pa to zagrozil?«

»Bronson je trdil,« je pojasnil Anthony, »da ga zato ni trpel v svoji hiši, ker je bil neznosen prepričevalec in pretepač. Mrs. Bronsonova je pri razpravi izpovedala, da je bil Blackatter razen tega nasilen ženskar. Nobeno krilo v hiši ni bilo varno pred njegovim zalezovanjem in spozabil se je tako daleč, da je še celo njej nedvoumno dvoril. Državni pravdnik je pa menil — in je to mnenje tudi utemeljil — da je moral biti vzrok sovraštva med obema dosti globlji in da je bil v zvezi z mracnimi zadevami, ki sta se bila vanje že pred leti zapletla. Razen tega je utegnila biti tudi ljubosumnost po sredi.«

Flood je dotlej nepremično strmел v Anthonyja; zdaj je pogledal v svojo zapisnico in pripomnil:

»Rekli ste, da je državni pravdnik utemeljil svoje mnenje. S čim pa?«

»Prav za prav s samimi praznimi besedami, dragi prijatelj. Obtožnica v bistvu ni mogla tehtno dokazati tega, da je bil Bronson ljubosumen na Blackatterja (če bi sploh imel vzrok), ne tega, da sta imela oba moža kakšne skupne stare grehe. Saj poznate pričevanje kmetov. Ta je nekaj slišal, onemu je nekaj prišlo na uho, tretjemu se je zdelo, da je videl, in tako dalje, in tako dalje. Sami majhni strupeni ugrizi, ki morda niti niso hupeno mišljeni, pa vendar vsi skupno zadostajo, da državni pravdnik skuha nekaj takšnega, kar je od daleč podobno dokazu. Ena izmed prič,« Anthonyjeve oči so za trenutek obstale na oranžni mapi, »je pa izpovedala proti Bronsonu nekaj določnejšega kakor vse druge. To je bil Dollboys. A to samo mimo grede... Blackatterjev obisk pri Konju in lovskem psu zvečer pred zločinom je dal obtožnici še prav posebno važna dokazila za obtoženo krivdo. Blackatter je ob predzgodno mahnil v posebno sobo. V točilnici je bil Dollboy, in sicer v kotu, odkoder je dobro videl, kaj se dogaja v posebni sobi. Blackatter je bil tam edini gost. Naročil si je pižama, in natakariča, ki je bila šele pred kratkim prišla in ni vedela za gostilničarjevo prepoved, mu jo je prinesla. Blackatter je začel dekletu dvoriti na svoj neotesani način. Ko je hotel postati nasilen, se je natakariča nekaj izgovorila in odšla iz sobe. Trenutek nato je prišel Bronson in prepil je bil tu, Dollboys, edina priča dogodkov v posebni sobi, je rekel, da še ni srečal človeka, ki bi bil videti tako hudooben in zahrbtni kakor Bronson takrat. Gostilničar je bil sicer čisto miren, a ravno zato se mu je zdel nevarnejši. Rekel je samo: »Prepovedal sem vam prestopiti prag moje hiše. Glejte, da izginete! Minuto časa vam dam.« Blackatter se je očitno prestrašil, če-

NA PRAGU SMRTI

K R I M I N A L N I R O M A N
ANGLEŠKI NAPISAL PH. MACDONALD

prav tega ni pokazal. Zvrnil je svoj whisky — tretjega v desetih minutah — in se jel odpravljati. A pri vratih se je obrnil in grozeče zaklical gostilničarju: »Dobro, pojdem, a ne pozabite, da noči še ni konec! Po teh besedah je šel. Tako je izpovedal Dollboys. Tako, zdaj poznate najvažnejša dejstva, ki se nanje opira obtožnica.«

Dyson se je vzravnaval v naslanjaču, odprl oči in zagodel: »Sliši se prepričljivo. Le vseh okoliščin še ne razumem. Nekaj se je moralo zgoditi, da je Bronson prepovedal Blackatterju prihod v svojo hišo. Toda kaj?«

Anthony je zmajal z glavo. »Ne vem. Tudi tega ne sprevidim, kaj naj bi Bronsonova izpovedba ne bila resnična. Sicer pa: Bronson se je dostikrat po cele ure sam sprehajal. Blackatter tudi. Iz tega sklepajo ljudje, da sta se shajala pogosteje, kakor so si utegnili misliti. Mogoče. A zidati se na to ne da.«

Dyson je spet zaprl oči: »Ali so ju kdaj videli skupaj?«

Anthony je prikimal. »Neka priča misli, da ju je...« Obmolnil je sredi besed, ker se je Dyson na lepem vzravnaval, kakor bi hotel ne-

»Seveda,« je dejal Flood. Potem se je njegov pogled uprl v Dysona.

Dysonove oči za smešnimi naočniki so se spet zaprle. Dolgo ni bilo odgovora.

»Dyson!« je vzkliknil Anthony. Reporterjeve oči so se odprle, morda nekoliko nejevoljno. »Hm... No, prav, velja!«

»Zdaj si pa lahko že kaj domisljujete, gospod Gethryn!« je suho pripomnil Flood. »Moj prijatelj in tovariš je namreč strašno samostojen!«

3. poglavje

V PETEK POPOLDNE

I

Novembrsko sonce je pošiljalo opek, bled pramen svetlobe skozi štirioglasto okno visoko pod stropom celice. Možak, ki je ležal na postelji, se je nemirno prelegal sem in tja, ko so ga zadevali sončni žarki. Le malo je manjkalo, da ni po nespečni noči zadremal, in podzvestno je zakril z roko oči, kakor bi bil hotel spet priklicati mehki val pozabe. Toda roka mu omahnila. Blaženost počasnega iz-

sladkorčki, škatlice cigaret in zvezkov »Buffalo-Bill«, vsega vprek, je bral na stari, vegasti deski:

J. HARRIGAN,
PRODAJA TOBAKA IN ČASNIKOV

Anthony je sedel na rob pulta in se na videz z velikim zanimanjem zatopil v novice, ki jih je prinašal dnevnik. Precej časa je minilo, preden se

Pozor! Preselili smo se

IZ NASIH POSLOVNIH PROSTOROV:
Gregorčičeva 27/III. (Trg. dom)

V NOVE POSLOVNE PROSTORE:

Miklošičeva cesta 14/III.

Vljudno opozarjamo vse naše cenjene bralce in poslovne prijatelje, da nas od 1. avgusta dalje dobe v novih poslovnih prostorih na Miklošičevi cesti 14/III. in nič več v Gregorčičevi ul. 27/III. Prepričani smo, da smo tako ustregli marsikateremu našemu bralcu in prijatelju, ker so naši novi prostori v središču mesta in še bolj dostopni vsakomur.

Uredništvo in uprava

„Družinskega tednika“

kaj ziniti. Anthony je odkimal: »Ne, Dollboys ni bil.«

Dysonove oči so pod težkimi vekami izdajale za trenutek nekaj kakor razočaranje.

»Ne Dollboys,« je ponovil Anthony, »ampak mladi Harrigan, ki je našel mrtvega Blackatterja in nezvestnega Bronsona.«

»In ta Harrigan je docela nesumljiv,« je menil Flood, ki so se mu zdaj spet vrstile v spomin podrobnosti z razprave. »Fant je slaboumen.«

Anthony ga je ošinil z očmi. »Tako, res? Njegova izpoved se pa bere kakor izjava normalnega človeka s skromno inteligenco.«

»Morda se res tako bere,« je priznal Flood, »ni se pa tako slišala. Da ste ga videli!...« Namesto da bi bil končal, je samo skomignil z rameni.

Vrata v sobo so se odprla in vstopila je Lucija, za njo pa Pike. Nasmehnila se je svojemu možu in obema obiskovalcema, toda njen nasmešek je bil prisiljen in je takoj izginil. Zelo blede je bila.

Anthony ji je primaknil stol k ognju in se potem obrnil k Piku: »Torej ste govorili z Mrs. Bronsonovo, Pike? Kaj se vam zdi?«

Toda Pike ni odgovoril. Kakor v opravičilo je odkimal in si prižgal cigareto, da jo je že po prvem dimu zagnal proč.

Anthony ga je vprašujoče pogledal. Pikov dolgi obraz je bil zdaj še daljši kakor drugače; njegove ustnice so bile skoraj krčevito stisnjene.

Lucija je pretrgala molk: »Kaj si med tem počel?« Pogledala je Anthonyju v oči.

Skomignil je z rameni: »Naše prijatelje tule sem malo orientiral.«

Potem je nadaljeval z glasom, ki ni bil prav nič odločnejši ali glasnejši, pa je vendar zvenel kakor ukaz:

»Začeli bomo. A preden se tega lotimo, se moramo še o nečem pomeniti. Vi vsi seveda lahko ravnate kakor hočete, toda navodila bom bom dajal jaz. Velja?«

Vprašujoč se je ozrl. Njegov prvi pogled je veljal Piku.

Pike je prikimal. Zdaj so se Anthonyjeve oči ustavile na Floodu.

ginjanja zavesti se ni dala več ujeti. Bil in ostal je buden, in je počasi, čisto počasi odpiral oči, upajoč, da se bo zgodil čudež in da ne bo videl tega, česar se je tako bal...

Zdaj mu je prišla pred oči slika resničnosti. Tam sta sedela, oba moža v sinji uniformi, ki noč in dan nista smela zapustiti celice na smrt obsojenega; tako je veleval zakon.

Zdelo se je, kakor bi gledal skozi zid. Resničnost mu je začela postajati čudno neresnična. Njegov pogled je zlezal kvišku po čarobni lestvi iz plešočih sončnih žarkov k lini pod stropom. Vedel je: če bo le dovolj dolgo in napeto gledal skozi okno, se bo v malem četrkotniku prikazala slika njegove žene.

Strmel je v okno, dokler ga niso začele peči oči. Divja, zbadajoča bolečina mu je jela vrtati možgane. Potem jo je uzrl, nerazločno kakor senco...

Anthony je zapustil gostilno in šel proti vasi. Njegov korak je bil videti skoraj lagoden, in vendar je bilo le malo ljudi, ki bi mogli slediti temu koraku. Pipa v kotu njegovih ustnic je spuščala sinje oblačke dima v rezkomrzi zrak.

Pri cerkvi je zavil na ozki kolovoz, ki je držal k edini cesti v Farrowu. Umiril je korak. Njegove oči so menda nekaj iskale, in to so zagledale sredi vasi. Nad majhno izložbo, polno razstavljenih časnikov, pip, kozarcev s pisanimi

je J. Harrigan vrnil, in še več, preden je imenitnemu kupcu odšel drobiž. Anthony ga je spravljal v žep, zvil svoj dnevnik, in vzdihnil:

»Pa res ni prav nič v listu. Menda se na svetu sploh ne dogaja nič več zanimivega.«

Spet je gospod Harrigan zagodel nekaj nerazumljivega.

Anthony ga je preletel z očmi in ugotovil, da tu ne bo potrebna prevelika diplomacija. Potožil je: »Nič požarov. Nič sleparij, nič morilskih procesov. Poslednji zanimivi umor je bil tisti, ki ste ga doživeli pri vas...«

Spet je možička neopazno ošinil s pogledom. Ali je nemara preveč naravnost namignil?

O ne! Gospod Harrigan se je iznenada čisto spremenil. Njegov obraz se je začel jasiti. Kar bolj raven in mlajši je postal, skoraj živahen. Tudi ni zdaj več godel, ampak je govoril hitro in vneto, z visokim piskajočim glasom: »To imate pa prav, sir. To imate pa prav.« Njegove drobne oči so obiskovalca kar rotile, naj ostane pri tej zanimivi snovi.

Anthony si je premišljeno natlačil pipo in počasi povzel:

»Da, res zanimiva zadeva, zlasti za človeka, ki se poklicno zanima za takšne reči. Sama na sebi je bila storija seveda čisto jasna. Mislim, da o Bronsonovi krivdi sploh ni mogoče dvomiti. Toda zanimajo me nekatere podrobnosti. Ukvarjal sem se celo z mislijo, da bi zadevo porabil za svojo prihodnjo knjigo. Toda takrat me ni bilo na Angleškem in tako sem zamudil razpravo. Danes je pa zadeva bržčas že skoraj pozabljena — celo tu, bi rekel. Zato nisem mogel dobiti podatkov od prizadetih in sem misel na pisanje opustil. Prav za prav je škoda...«

Nekoliko ga je bilo sram, tako preprosto in prozorno je bilo vse to. Toda tako bo vsaj hitro prišel na cilj.

Gospod Harrigan je nato hlastno pograbil »Ah pišete knjige, sir? Kriminalne romane?«

Anthony je odkimal. »Kriminalne romane? Še ne sanja se mi!« Značevanje do te vrste leposlovja je prišlo v njegovem glasu jasno do izraza. »Ne, ne. Pišem o psiho-

loški in fiziološki plati kriminalistike.«

»Razumem!« je vzkliknil gospod Harrigan, čeprav ni seveda niti črke razumel. Anthony se je začel počasi pripravljati na odhod. Planilo so vse oči gospoda Harrigana na njem. Razen neprestanega, z leti cedalje neuspešnejšega boja za goli obstanek ni gospod Harrigan doživel ničesar zanimivega v svojem šestdesetletnem življenju. Potem ga je usoda čez noč napravila za eno izmed glavnih osebnosti senzacionalne afere. Nekaj tednov je stal v središču zanimanja; intervjuvali so ga in častili; skratka, samemu sebi se je zazdel velik mož. Ni se še mogel sprijazniti z mislijo, da je vsega tega že konec in da so njegovo življenje spet tako sivo in borno, kakor je bilo vsa ta leta. In zdaj mu pošlje usoda takšnega imenitnega gospoda; morda le ni še vse upanje izgubljeno. Njegove stare roke so kar drgetale od vznemirjenosti in iz ust mu je privrelo: »Morda bi vam lahko pomagal, sir. Jaz nisem ničesar pozabil — jaz še ne! Vse je še tako jasno pred mano, kakor bi se bilo včeraj zgodilo. Saj sem bil prav za prav glavna osebnost, če smem tako reči. Bil sem...«

Na Anthonyjevem obrazu se je iznenada pokazalo nepričakovano, kar presenetljivo zanimanje. »Harrigan?« je vzkliknil. »Saj visi to ime nad vašo trgovino, ne? Harrigan, Harrigan? Da niste na vse zadnje vi tisti, ki je našel truplo?«

VSAK TEDEN DRUGA

18

Kako sem zdravil razburljivca

Napisal Safed Modri

Gustav je eden tistih ljudi, ki se na moč hitro razburijo in tudi hitro pomirijo — in s temi svojimi lastnostmi utegnejo doseči še visoko starost. Gustav se ima za »dobrega dekca« in njegovega mnenja je povrh vsega še večina njegovih prijateljev. Sam se ne prišteva mednje. Ljudi, ki se hitro razburijo — razburijo zaradi stvari, ki razburjenja niti vredne niso in pri tem povzročijo velikansko zmešnjavo in včasih celo nesrečo — torej takšne ljudi imam kratko in malo za — omejene! Slabi živci — izgovor takšnih ljudi — so po mnenju človeka, ki se nekaj razume na to — nespodobnost. Razburljivost je prav za prav samo drug izraz za omejenost. To sem tudi povedal svojemu dragemu prijatelju Gustavu, ko me je pred kratkim obiskal. Takoj se je kajpak na moč razburil in mi dokazoval, da ima slabe živce ali bolje, da je nespodoben. »Za omejenega te imam, moj dragi Gustav!« sem mu dejal že skoraj nežno. Divjal je kajpak dalje in mi hotel dokazati, da je le nežne, plemenite, za vse lepo, dobro in pravično dovzetne narave, ki mora ravno zaradi zahrbtnosti in nizkosti življenja toliko trpeti.

»Saj si vendar rekel, da rad vse popraviš, kar si s svojo razburljivostjo slabega storil! No, torej! Toda, menim, da zdaj sprevidiš, da se iz tega jajca ne bo nikoli izvalilo pišče. Ali zdaj vidiš, da je jajce izgubljeno za vselej! Zato nikoli niti besede več o tem, da bi rad popravil posledice svoje razburljivosti! Sebe in svoje prijatelje žališ z nepremišljenimi besedami, potem pa prepuščaš drugim, da pozabljajo tvojo nespodobnost! In si domišljaš, da zadostuje tako imenovana »dobra volja!«

In Gustav je stal tiho pred menoj, poosebljena skromnost sama. Naposled je pa vprašal:

»Kaj je prav za prav vzrok temu, da se tako hitro razburim?«

»Vzrok je pred vsem v tem, da od vsake stvari vidiš samo polovico in nisi zmožen svoje nepremišljene sodbe obdržati zase toliko časa, dokler nisi spoznal resnice! Dragi Gustav: nikar si ne domišljaj, da je razburjen človek znamenje velike in plemenite narave! Vse prej je znamenje — no, to že tako in tako veš!«

In Gustav je molčal.

Prijel sem za vrtno brizgalno, da bi opral ograjo. Toda Gustav me je poprosil:

»Daj, bom jaz opral!«

In tako je opral ograjo.

Voda je tekla z ograje — in o jajcu ni bilo niti sledu.

izmed otrok polil z bencinom. Nada pa tega ni zapazila in je odšla v kuhinjo k štedilniku. Takoj se ji je vnela obleka in nesrečni otrok je bil v hipu v plamenu. Mati je sicer strgala hčerki obleko s telesa, a dekletce bo zaradi hudih opeklin najbrže podleglo.

Ogenj je uničil moderno vrvarno v Doroslovu pri Somboru. Vrvarno so zgradili pred tremi leti in je opremljena z najboljšimi stroji. Zgorelo je veliko konoplje; škoda cenijo na milijon dinarjev.

Ciganska nadloga vznemirja kmete okrog Banjaluke. V vasi Bronzani Majdan je tolpa 20 ciganov in cigank napadla hišo najbogatejšega kmeta in mu ukradla 40.000 dinarjev. Cigani so po svojem dejanju takoj pobegnili in jih zasledujejo orožniki.

Eksplodizija je nastala v veliki kemični tvornici »Zorka« v Šabcu. Eksplozirala je cev, ki so po njej odvajali žvepleno kislino. Pri nesreči sta bila dva delavca hudo, dva pa laže ranjena.

20.000 bolnikov je letos iskalo pomoči v ljubljanski bolnišnici. Toliko bolnikov je ljubljanska bolnišnica lani sprejela šele do 16. avgusta. Naval na ljubljansko bolnišnico je čedalje večji, in sicer zato, ker v podeželskih bolnišnicah primanjkuje zdravnikov-specialistov. Zeleli bi, da bi zdravstvena uprava specialiste porazdelila tudi po podeželskih bolnišnicah.

Gosenice uničujejo ogromne hrastove gozdove v Slavoniji. Požrle so dosti listja; strokovnjaki se boje, da hrasti ne bodo več pogosti, temveč se bodo začeli sušiti. Če se bo njihova bojazen uresničila, bo Slavonce zadela huda nesreča. Največ škodo so napravile gosenice v Starih Mihanovcih, Otoku, Cerni in Vinkovcih.

Moravce bodo dobile elektriko v najkrajšem času. Do Moravčev bodo speljali električni vod iz Lukovice. Stroški za napeljavo bodo znašali okrog 200.000 dinarjev. Z elektrifikacijo Moravčev bo elektrificirana vsa kamniška okolica razen Tuhinjske doline.

Sin slavnega italijanskega skladatelja Puccinija je prispel s svojo jahto v Dalmacijo. Ogledal si je naše Primorje in se v Splitu zanimal za zgodovinske in druge zanimivosti. Antonio Puccini je star 53 let.

23 otrok je rodila Domna Božinkovičeva iz Kruševa. Njen mož je bil pek, pa je že pred leti umrl. Večina njenih sinov je padla v vojni, hčere so pa še vse žive in pomagajo svoji materi. Božinkovičeva je zdaj stara 60 let.

Smrtno se je ponesrečil 38letni ključavničar drž. železnice Janez Lasnik. Premestili so ga s Sušaka v Maribor; med vožnjo od Sušaka do Zagreba je pa Lasnik prišel z nogo med vagona, ki so mu jo strli. Ponesrečenca so odpeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je pa zaradi zastrupljenja krvi umrl.

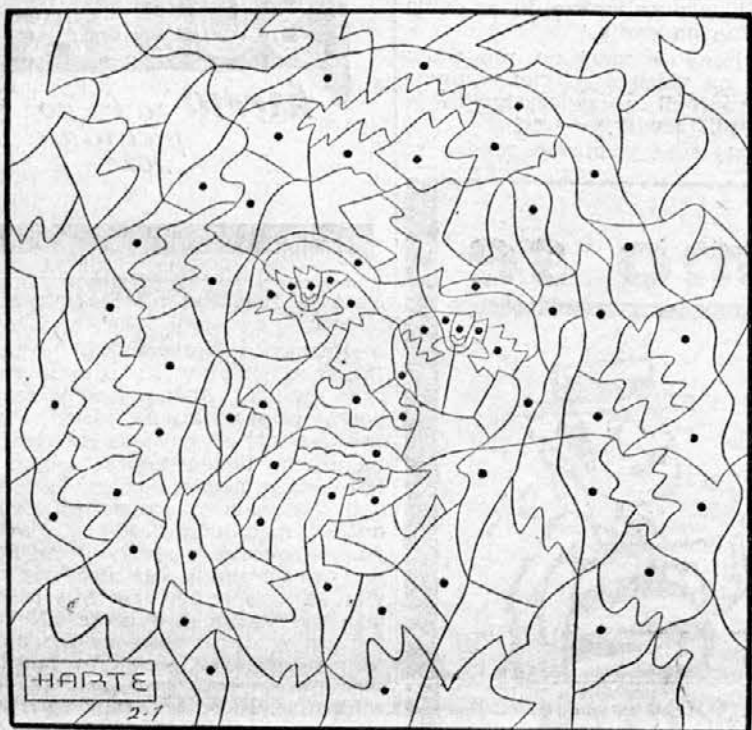
Med mlinska kolesa je prišla 24letna Štefica Skrtičeva, uslužbenka v tekstil-

Nežna otroška koža potrebuje moje zaščite. Ostri sončni žarki pečejo, in prav otroci so posebno občutljivi za sončarico. NIVEA vsebuje EUCERIT, uspešno okrepčevalno sredstvo za kožo, ki daje otroški koži večjo odpornost, da dobi- jo otroci zdravo in lepo rjavo barvo.

JAZ SEM TUDI OTROŠKI PRIJATELJ!

178

Izpolnjevanika

Počrni vsa polja, označena s piko, in si oglej nastalo sliko!

»Sicer pa,« je nehal objokovati samega sebe, »sicer pa sam rad, potem vse popravim, kar sem slabega storil!«

V tretje sem se raznežil in mu dejal: »Za omejenega te imam — toda morebiti tvoj primer ni brezupen! Poskusil te bom ozdraviti!«

Pustil sem Gustava samega, stekel v kuhinjo, vzel jajce in ga z zama-hom tresel v vrtno ograjo. O razburljivosti sva se namreč pogovarjala na vrtni. Jajce se je ob ograji razbilo — dobro sem zadel — in rumenjaki se je razlil po ograji.

Gustav ni vedel, kaj to pomeni in je resno mislil, da se mi je zmešalo. Toda dobro sem vedel, kaj sem delal; hotel sem samo, da bi Gustav prišel k pameti. Zato sem mu dejal:

»Gustav — pojdi tja in poberi jajce — rumenjaki, beljak in lupino — in mi ga prinesi! Dokazi, da si človek!«

Toda Gustav je nekam v zadregi pripomnil, da takšne umetnosti še ne zna.

Na to sem pa jaz začel robantiti in sem ga nahrulil:

Tako je potekel poskus mojega zdravljenja.

Zdi se mi, da je Gustav zdaj ozdravljen.

In ko bi vedel, da bi vse takšne razburilive norce in naspot norce, ki žive tostran in onstran oceana, pripravil k pameti z žrtvovanjem enega samega jajca, bi kupil vso svetovno zalogo jajc.

Nadaljevanje kronike

z 2. in 3. strani

Motociklistična nesreča se je pripetila na cesti med Jesenicami in Hrušico. Motor, ki se je na njem vozil Hermenegild Srebrnič, župni upravitelj iz Soče pri Gorici, in član finančne kontrole Avelj iz Jesenic, je treščil v kolesarja, tovarniškega delavca Resmana s Slovenskega Javornika. Vsi trije so se hudo pobili in so morali iskati zdravniške pomoči. Kdo je za-krivil nesrečo, še ne vedo.

Zgorela je triletna Nada Pencalova iz Zagreba. Med igranjem jo je nekdo

se pa nekoč vračali domov, in sva spet plezali po hiši navzgor, je vratarica odprla okno in začela kričati na pomoč.

»Vlomilci!« je kričala. »Na pomoč, na pomoč! Policija!« In pri tem je drezala z železnimi grabljami proti namu. Bilo je precej temno in tako naju ni spoznala.

»Držite jezik za zobmi!« sem tiho zaklicala, »saj greva vendar v svojo sobo!« A v tistem trenutku je že zakričala Mary, ki je plezala za menoj; grablje so se ji zadržle v nogo.

Vratarica je godrnjaje se vrnila v svojo sobo, midve sva pa srečno prišle do okenske police, kjer nama je polno rok ponujalo pomoč. Mary je bila ble-da od bolečine. Presmentane grablje so ji zarezale krvavo rano v njeno desno nogo. Obvezale smo jo, potem smo imele pa bojno posvetovanje.

Drugo jutro se je začel ples. Komaj smo se oblekle, že je prišla predstoj-nica z vratarico v našo spalnico.

»Sezujte čevlje in nogavice!« je zapovedala. Njen nizki glas se je kar tresel od razburjenja.

»Katera noga je bila?« se je obrnila k svoji spremljevalki.

»Najbrže desna, dekle je plezalo na levi strani mojega okna.«

Molče smo si sezule nogavice.

»Postavite se v vrsto, druga poleg druge!« Ubogale smo. Predstojnica si je zataknila monokel in prodirno motrila naše noge. Zmagoslavje je blisknilo v njenih očeh, ko je zagledala Maryjino nogo, ki je stala prva v vrsti. A na lepem je pobledele, njen pogled je drsel po naših nogah, njena usta so ostala odprta od presenečenja, monokel ji je zdrknul iz onemoglih prstov.

Saj je bil pa pogled zanjo res strašen. Na štirinajstih nogah je bila povsod na istem mestu, na desni strani pod kolenom sveža, krvavo obrobljena rana. Pa ni bila naslikana, temveč — kakor se je prepričala stroga predstojnica — z ostrimi predmeti umetno izrezana; še po dveh letih smo imele brazgotine...

Sele po nekaj minutah si je predstojnica opomogla. Očitno si ni vedela pomagati.

»Dobro!« je dejala. »Obujite se! Po-letje je pa ves dan ni bilo več na izpregled!

Novela »Družinskega tednika«

Alarm v dekliskem penzionatu

Napisala O. G. Foersterjeva

Naše predstojnice se je balo vse mesto. Vodila je žensko društvo za dostojnost in moralno; vse svoje življenje je posvečala cilju, da bi vse lahkomiselne zakonske može s prezirom uničila in vse prireditve nadzorovala z njihove moralne strani. Tako si lahko predstavljate, kako se je go-dilo nam. Zvečer ob osmih so v naših spalnicah ugasnile luči, nihče ni smel več iz hiše. Vsa pisma so morala skozi strogo cenzuro. Pisma, ki so bila pod-pisana z moškimi imeni, so kratko in malo romala v koš.

Vendar smo bile dekleta dobre to-varišice in smo si pomagale iz stiske, kadar je bilo treba. Moja prijate-ljica Mary in jaz sva imeli v mestu dva prijatelja. Nihar ne vihajte nosu, res je bilo samo nedolžno prijateljstvo.

Nekaj časa je bilo vse dobro. Ko sva

ni tovarni v Dugi Resi pri Karlovcu. Kopala se je v reki Mrežnici in se je preveč približala odprti zapornici pred mlinom. Močan vodni tok jo je zgrabil in jo potegnil pod mlinska kolesa. Trupla nesrečne utopljenke še niso našli.

Radio Ljubljana

od 3. do 9. avgusta 1939.

ČETRTEK, 3. AVGUSTA

12.00: Češke pesmi 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Klavirski koncert 14.00: Napovedi 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Deset minut zabave 19.40: Nac. ura 20.00: Plošče 20.10: Slovenščina za Slovence 20.30: Pisan drobiž 21.00: Prenos iz Luzerna 22.00: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

PETEK, 4. AVGUSTA

12.00: Odmevi iz naših krajev 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Sramel »Štirje fantje« 14.00: Napovedi 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Kotiček SPD 19.40: Nac. ura 20.00: Nikola Cvejič poje hrvaške narodne 20.10: Zenska ura 20.30: Vesel žival-ski krog VIII. 22.00: Napovedi, poročila 22.30: Angleške plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA, 5. AVGUSTA

12.00: Plošče 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Plošče 14.00: Napo-vedi 17.00: Otroška ura 17.50: Pregled sporeda 18.00: Prenos promenadnega koncerta 18.40: Pogovori s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.40: Nac. ura 20.00: O zunanji politiki 20.30: Prenos simfoničnega koncerta 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Fantje na vasi. Konec ob 23. uri.

NEDELJA, 6. AVGUSTA

8.00: Plošče 8.45: Napovedi in po-ročila 9.00: Prenos iz Pluja: Repor-

taža sporeda udeležencev slovesnosti ob priliki 700letnice minoritskega sa-mostana v Pluju 9.30: Prenos iz Pluja: Slavnostna služba božja 10.30: Prenos iz Rogaške Slatine 12.30: Plošče 13.00: Napovedi 13.20: Duet harmonik 15.00: Prenos koncerta iz Pluja 17.00: Kme-tijska ura 17.30: Prenos promenad-nega koncerta 18.30: Plošče 19.00: Napovedi in poročila 19.30: Citraški trio »Vesna« 19.40: Nacionalna ura 20.00: Citraški trio »Vesna« 20.30: Pre-nos simfoničnega koncerta 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Kmečki trio. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 7. AVGUSTA

12.00: Plošče 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Klavirski koncert 14.00: Napovedi, 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Zanimivosti 19.40: Nac. ura 20.00: Plošče 20.10: Mesečni slovstveni pregled 20.30: Plošče 21.00: Prenos iz Luzerna 22.00: Napovedi, poročila. Ko-nec ob 23. uri.

TOREK 8. AVGUSTA

12.00: Plošče 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Duet orgle in harmo-nike 14.00: Napovedi 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Zanimivosti 19.40: Nac. ura 20.00: Plošče 20.10: Cilji in nameni narodno obrambnega dela 20.30: Prenos koncerta vojaške godbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SREDA 9. AVGUSTA

12.00: Plošče 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Kitarški tercet 14.00: Napovedi 18.30: Mladinska ura 18.45: Plošče 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Slike iz narave 19.40: Nac. ura 20.00: Plošče 20.10: Žena in tovarniško delo 20.30: Koncert Delavskega glasbenega društva 21.15: Violinski koncert 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Originalna švicarska godba. Konec ob 23. uri.

SYEZE SLIVE, namizne bruske, jabolka de-bela kg din 3.— do 3'25, kosare 45 kg, 1a bela jedra orehova 5 kg din 120.—, franko vozni-na razpošilja G. Drechsler — Tuzla.

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa prak-tična oblačila, nudi v največji izbi, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

FR. P. ZAJEC

IZPRAJAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6 pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, topiometri, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika! Ceniki brezplačno!

Celuloidne ščite za vrata

dobavlja po vsaki meri in barvi tvrdka

FRANJO ZRNEC, steklarstvo

LJUBLJANA, Kopitarjeva 1

